झापा जिल्ला विकास समिति

क्षमता विकास योजना अध्यावधिक प्रतिवेदन

(आ व २०७२/७३-२०७४/७५)

२०७२ माघ २९

जिल्ला विकास समितिको कार्यालय

भद्रपुर,झापा

फोन नं.: ०२३ ४५६०३४

इमेलः Info@ddcjhapa.gov.np

वेबसाइटः www. ddcjhapa.gov.np

विषयसूची

विवरण	पेज नं
कार्यकारी सारंश	१
योजनाको पृष्ठभूमि	२
जिल्ला क्षमता विकास योजना अवधारणा तथा विशेषताहरु	२
क्षमता विकास योजना तर्जुमा विधि र प्रक्रिया	३
योजनाको लक्ष्य, उद्देश्य तथा अपेक्षित प्रतिफलहरु	४
क्षमता विकासका रणनीतिहरु	६
जिल्ला क्षमताको विद्यमान अवस्था र आवश्यकता पहिचान	७
क्षमता विकासका लागी प्राथमिकता प्राप्त क्रियाकलाप, कार्यान्वयन र अनुगमन समय तालिका	८
क्षमता विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्यांकन	१२

अनुसूचीहरु

अनुसूची १ : क्षमता विकास योजनाको लक्ष्य, उदेश्य, प्रतिफलहरु, क्रियाकलापहरु तथा सूचकहरु	१३
अनुसूची २ : क्षमता विकास योजना तर्जुमा कार्यक्रम तालिका	१६
अनुसूची ३ : विद्यमान क्षमता अवस्था र आवश्यकताहरु	१९
अनुसूची ४ : क्षमता विकास योजनासँग सम्बन्धित सन्दर्भ सामग्रीहरु	३१

शंब्द संक्षेप

आ.ले.प.	:	आन्तरिक लेखा परिक्षण
आ.ले.प.	:	आन्तरिक लेखा परिक्षण
का.अ.	:	कार्यक्रम अधिकृत
CCU	:	Cluster Coordination Unit
DP	:	Development Partner
गाविस	:	गाउँ विकास समिति
जिविस	:	जिल्ला विकास समिति
LGCDP	:	Local Governance and Community Development Programme
मा.सं.वि.का.के	:	मनव संसाधन विकास केन्द्र
स्था.वि.अ.	:	स्थानीय विकास अधिकारी
स्था.वि.म.	:	स्थानीय विकास मन्त्रालय
स्था.स्वा.शा.ऐ	:	स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन
स्था.शा.सा.वि.का	:	स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम
CD	:	Capacity Development
क्ष.वि.स.स	:	क्षमता विकास समन्वय समिति
क्ष.वि.	:	क्षमता विकास
क्ष.वि.यो	:	क्षमता विकास योजना
यो.अ.प्र.का.	:	योजना, अनुगमन तथा प्रशासकीय अधिकृत

कार्यकारी सारांश

स्थानीय निकायहरुको क्षमता विकासको लागि सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयद्दारा विभिन्न प्रयासहरु हुँदै आएका छन जुन स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ को दफा २३५ मा नेपाल सरकारले स्थानीय निकायहरुको सुदुढीकरण तथा क्षमता विकास गर्न विशेष कार्यक्रम तर्जुमा गरी लागू गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको छ। सो व्यवस्था अनुसार जिल्ला विकास समिति झापाले आ.व. २०६६/६७-२०६८/६९ सम्मको ३ वर्षे क्षमता विकास योजना तयार गरिएकोमा न्यूनतम शर्त तथा मापन कार्य विधिमा क्षमता विकास योजना अध्यावधिक गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको र सो व्यवस्थालाई ध्यानमा राख्दै जिल्ला विकास समिति झापाले शाखा प्रमुखहरुको टोली गठन गरी छलफल, अन्तरकृया, गोष्ठी र परामर्शद्धारा क्षमता विकास योजना अध्यावधिक गरिएको छ।

स्थानीय निकायहरुको अधिकार तथा जिम्मेवारीलाई वहन गर्न विकासलाई समावेशी, सहभागितात्मक र समतामूलक बनाउन स्थानीय निकायहरुको क्षमतामा विकास आवश्यक रहेको र जनतालाई प्रदान गर्ने सेवा सुविधालाई सरल, सुलभ, गुणस्तरीय, व्यवस्थित, योजनाबद्ध र प्रणालीगत तरिकाले प्रदान गर्न जिल्लाको क्षमता विकास योजना तर्जुमा गरिएको छ।

जिविस र गाविससगं सिधै सम्बन्ध राख्ने राजनिति सर्वदलिय सयन्त्रको जिल्ला विकास प्रतिको चाहना, विषयगत कार्यालयहरुको निक्षेपणको अवस्था, क्षमता र माग र नीजि क्षेत्र तथा सरोकारवालाहरुका विकासमा सहभागिताको चाहनामा आधारित रहेर विगतमा तयार गरिएको क्षमता विकास योजनालाई सहभागितात्मक विधिद्धारा छलफल गरी हालको क्षमताको स्थिति छलफल र विष्लेषण गरि क्षमता आवश्यकताको पहिचान तथा प्राथमिकीकरण गरेर क्षमता विकास योजना तर्जुमा गरिएको छ। जिल्ला विकास समिति र गाविसहरुमा केन्द्रीतगरेर योजना तयार भएता पनि समन्वय तथा सहकार्यको पक्षमा क्षमता विकासका लागि गैसस, विषयगत कार्यालय, निजि क्षेत्र तथा अन्य सरोकारवालामा समेत योजना केन्द्रीत छ।

यो क्षमता विकास योजना तर्जुमा गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, वातावरण व्यवस्थापन जस्ता अहम विषय/क्षेत्रमा समेत क्षमता विकास हुने गरी योजना तर्जुमा गरिएको र सामाजिक परिचालन तथा सूचना, शिक्षा र सञ्चार, स्थानीय निकाय जवाफदेहि संयन्त्र क्षमता विकास योजनाको पुरकको रुपमा प्रयोग गरिएको छ। क्षमता विकास योजनाले नीति, प्रणाली र कार्यविधि, भौतिक श्रोत साधन र सुविधा, मानस संधान तथा ज्ञान सीप र धारणालाई क्षमता विकासको साझा मुद्दाहरु र रणनीतिक व्यवस्थापन, संगठन विकास, वित्तिय व्यवस्थापन तथा श्रोत परिचालन, सूचना व्यवस्थापन, योजना/कार्यक्रम कार्यान्वयन, सेवा प्रवाह र समन्वय र सहकार्य क्षमता विकासको डालो विषय क्षेत्रकोरुपमा लिई एकीकृत क्षमता विकास योजना तर्जुमा गरिएको छ।

जिल्लाको क्षमताको विद्यमान अवस्थाको सहभागीतात्मक लेखाजोखा गर्दा सूचना तथा अभिलेखिकरण र वित्तिय व्यवस्थापनमा अवस्था राम्रो रहेको छ भने समावेशी विकास नितिमा रही बजेट बिनियोजन गरेता पनि कार्यान्वयन पक्ष सुधारयोग्य रहेको साथै निक्षेपित, बिषयगत कार्यालय, गैसस, निजि क्षेत्रसंग अझै बढि समन्वय र सहकार्यको आवश्कता रहेको देखिन्छ। हाल मुख्य रुपमा सुचना, समावेशी बिकास, संस्थागत विकास, योजनागत व्यवस्थापन, आर्थिक ब्यवस्थापन जस्ता विभिन्न विषयमा अध्ययन, योजना निर्माण, सफ्टवेयर, तालिम/अन्तरक्रियामा गतिविधिहरु सञ्चालनमा रहेका छन्।

क्षमता विकास योजना अन्तर्गतका क्रियाकलापहरुका लागि लाग्ने अनुमानित रकम, भौतिक लक्ष्य, समय र जिम्मेवारी सहित ३ बर्षिय क्षमता विकास कार्ययोजना तयार गरिएको छ। सहभागितामूलक विधि र प्रक्रिया बमोजिम योजानाको लक्ष्य, उद्देश्यहरु, प्रतिफल तथा मापन गर्ने सूचकहरु पनि तर्जुमा गरिएको छ।

१. योजनाको पृष्ठभूमी

नेपालको संविधान २०७२ को भाग १७ मा स्थानीय कार्यपालिका, भाग १८ मा स्थानीय व्यवस्थापिका, भाग १९ मा स्थानीय आर्थिक कार्य प्रणाली र भाग २० मा संघ, प्रदेश र स्थानीय तह विच अन्तरसम्वन्ध स्थानीय स्वायत्त शासन सम्वन्धी व्यवस्था रहेको छ । स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ ले स्थानीय निकायहरुलाई विकेन्द्रीकरण र स्थानीय स्वायत्त शासनको मर्म अनुरुप स्थानीय विकास, सेवा प्रवाह र स्थानीय नेतृत्वको लागि अधिकार र जिम्मेवारीको व्यवस्था गरेको छ । स्थानीय स्वायत्त शासन ऐनको दफा २३५ मा नेपाल सरकारले स्थानीय निकायहरुको सुदुढीकरण तथा क्षमता विकास गर्न विशेष कार्यक्रम तर्जुमा गरी लागू गर्न सक्ने व्यवस्था गरेको छ । यसै अनुरुप स्थानीय विकास तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धि नयाँ अवधारणा, सोच, अभ्यासहरु तथा स्थानीय निकायहरुको अधिकार तथा जिम्मेवारीलाई वहन गर्न विकासलाई समावेशी, सहभागितात्मक र समतामूलक बनाउन स्थानीय निकाय (गाविस, नगरपालिका र जिविस) हरुको क्षमतामा विकास हुनु अनिवार्य छ ।
रुपान्तरणमुखी, सबल र सक्षम स्थानीय निकायहरुबाट मात्र स्थानीय क्षेत्रको विकास, प्रभावकारी सेवा प्रवाह र स्थानीय सुशासनमा गुणात्मक परिवर्तन हुन सक्ने विश्वास गर्न सकिन्छ । समयक्रमसँगै विकासका नयाँ अवधारणा, सोच, सिद्धान्त र अभ्यासहरु तथा स्थानीय निकायहरुको अधिकार तथा जिम्मेवारीमा वढोत्तरी र नीति नियममा समेत परिमार्जनहरु भएका छन् । स्थानीय निकायहरुको क्षमता विकासको लागि स्थानीय विकास मन्त्रालय, स्थानीय विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान तथा अन्तर्गतका तालिम केन्द्रहरु, स्थानीय निकाय संघ महासंघ, दातृ निकायहरु साथै स्थानीय निकायहरुको आफ्नै प्रयासबाट तालिम लगायत क्षमता विकासका विभिन्न क्रियाकलापहरु हुँदै आएको पनि छ । तर त्यस्ता क्रियाकलापहरु योजनाबद्ध, व्यवस्थित र प्रणालीगत तरिकाले सम्पादन हुन सकिरहेको छैन ।

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐनको दफा २३५ मा नेपाल सरकारले स्थानीय निकायहरुको सुदुढीकरण तथा क्षमता विकास गर्न विशेष कार्यक्रम तर्जुमा गरी लागू गर्न सक्ने व्यवस्था गरेको छ । स्थानीयस्तरमा सेवा प्रवाह र स्थानीय विकासमा गुणात्मक सुधार गर्न गाविस तथा जिविस तथा सरोकारवालाहरुको क्षमता विकास सम्वन्धी कार्यक्रमहरु एकीकृत रुपमा तर्जुमा र संचालन गर्न सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय/स्वा.शा.सा.वि.का.बाट जारी गाविस तथा जिविसको क्षमता विकास कार्यविधि २०६६ को आधारमा क्षमता विकास योजना तयार गरिएको छ । उक्त क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनमा जिल्ला विकास समिति झापाको मावन संशाधन विकास केन्द्रका कार्यक्रमहरु, गाविसहरुका क्षमता विकास तथा समावेशी विकास सम्वन्धि तालिमहरु, संघिय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय अन्तर्गत LGCDP, गरिबसंग विश्वेश्वर, महिला, आदिवासी, दलित, अपांग, उपेक्षित उत्पीडित मधेशी मुस्लिम पिछडा वर्ग समन्वय समितिका कार्यक्रमहरु लगायत अन्य आयोजनाका कार्यक्रमहरुले स्थानीय निकायहरु र स्थानीय विकासका सम्बद्ध साझेदार निकाय, सरोकारवालाहरुको क्षमता विकासमा सहयोग गरिरहेका छन् ।

२. क्षमता विकास योजना अवधारणा तथा विशेषताहरु

यस क्षमता विकास योजना तयार गर्दा ६ वटा मुख्य क्षेत्रहरुलाइ आधार मानि त्यसैको आधारमा संस्थागत क्षमताको विश्लेषण गरिएको छ । हरेका क्षेत्रका अलग-अलग सूचकहरुका आधारमा अपेक्षित क्षमता, वर्तमान क्षमता अवस्था, क्षमता न्यूनता र क्षमता विकासका आवश्यक क्रियाकलापहरुको पहिचान गरिएको छ । स्थानीय निकायहरुको क्षमता विकासका लागि आपूर्ति तथा मागमा आधारित क्षमता विकासको अवधारणा अबलम्बन गरिएको छ ।
सम्वन्धित सरोकारवालाहरुको स्वामित्व स्थापीत गर्ने उद्देश्यले यो क्षमता विकास योजना तर्जुमा प्रकृयाको सम्पूर्ण चरणमा सरोकारवालाहरुको सक्रिय सहभागीता सुनिश्चित गरिएको थियो । वूँदागत रुपमा यस क्षमता विकास योजनाका विशेषताहरु यस प्रकार छन् :

- यो योजनाको अवधि ३ वर्ष रहने छ ।
- यस क्षमता विकास योजना तर्जुमा पक्रिया सहभागीमूलक क्षमता विश्लेषण प्रक्रिया

- निर्देशिकाले निर्दिश्ट गरेका क्रियाकलापमा मात्र क्षमता विकासको लागि रकम खर्च गर्न सकिने छ ।
- यो योजना जि.वि.स.को मात्र नभइ जिल्ला अन्तर्गतका सम्पूर्ण सरोकारवालाहरु र अन्य सेवा प्रदायकहरुको क्षमता विकास संग सम्वन्धित छ ।

३. क्षमता विकास योजना तर्जुमा विधि र प्रक्रिया

जिल्ला क्षमता विकास योजना तर्जुमा अध्यावधिक क्रममा जि.वि.स कर्मचारी, राजनीतिक संयन्त्र, राजनीतिक दल, गा.वि.स, गैसस, स्थानीय निकायका संघ संस्थाहरुको सहभागीता रहेको थियो । यस क्रममा कार्यशाला प्रक्रिया, व्यक्तिगत अर्न्तवार्ता तथा लक्षित समूह छलफल जस्ता विधिहरुको प्रयोग मार्फत आवश्यक सूचनाहरु संकलन गरिएको थियो ।

जिल्ला क्षमता विकास योजना तर्जुमाको विधि तथा प्रक्रियाहरु यस प्रकार रहेका छन् ।

- ***क्षमता विकासको रणनीति तथा योजना तर्जुमा प्रक्रिया बारे अभिमुखीकरणः***

जिल्ला क्षमता विकास योजना तर्जुमा क्रममा सर्वप्रथम जिल्ला क्षमता विकास समिति, जि.वि.स कर्मचारी, गैर सरकारी संस्था, सञ्चार क्षेत्र र नागरिक समाजका प्रतिनिधिहरुलाई क्षमता विकासको आवश्यकता, रणनीति तथा यसको प्रक्रिया बारे अभिमुखिकरण गरिएको थियो ।

- ***जि.वि.स तथा सरोकारवालाहरुको क्षमता विकासको विद्यमान स्थिति लेखाजोखाः***

जिल्ला क्षमता विकास योजनाको दोस्रो चरणमा जि.वि.स, गा.वि.स., गैसस, विषयगत कार्यालय, निजी क्षेत्र तथा नागरिक समाजको सहभागीतामा यी संस्थाहरुको वर्तमान क्षमता स्थितिको लेखाजोखा गरिएको थियो ।
यसका लागि जिल्ला क्षमता विकास कार्यविधि २०६६ मा उल्लेखित क्षमता विकास लेखाजोखाको ढाँचा प्रयोग गरिएको थियो । यसक्रममाणमा जि.वि.स, गा.वि.स., गैसस, विषयगत कार्यालय, निजी क्षेत्र तथा नागरिक समाजको क्षमता विकासको लागि आवश्यक क्रियाकलापहरु पहिचान गरिएको थियो ।

- ***क्षमता विकास योजना तर्जुमा कार्यशालाः***

जि.वि.स, गा.वि.स., गैसस, विषयगत कार्यालय, निजी क्षेत्र तथा नागरिक समाजको क्षमता विकासको विद्यमान स्थिति र आवश्यकता सम्बन्धि स्थिति विश्लेषण प्रस्तुतीकरण गरी बृहत समूहमा छलफल गरियो । जि.वि.स, गा.वि.स., गैसस, विषयगत कार्यालय, निजी क्षेत्र तथा नागरिक समाजको लागि भिन्दा भिन्दै समूह बनाई छलफल गरियो र समूहगत निचोडलाई बृहत समूहमा छलफल गरिएको थियो । क्षमता विकासका निम्नलिखित क्षेत्रहरुमा केन्द्रित भई विभिन्न चरणमा छलफल चलाइएको थियो ।

१) रणनीतिक व्यवस्थापन (नीति, नियम, निर्देशिका तथा कार्यविधि, सहभागितामूलक तथा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, प्रभाव मुल्याङ्कन, समावेशीकरण, प्रगति समीक्षा तथा प्रतिवेदन आदी) ।

२) संगठनात्मक विकास (संगठन विकास, कार्य विवरण, कार्य सम्पादन मुल्याङ्कनको आधारमा पुरस्कार तथा दण्डको व्यवस्था, कर्मचारी पदपूर्ती, तालिम अनुशिक्षण तथा अन्तरक्रिया, करार सेवा तथा सेवा खरिद, कार्यालय/स्थान र प्राविधिक उपकरणहरुको व्यवस्था आदी) ।

३) आर्थिक व्यवस्थापन तथा श्रोत परिचालन (आन्तरिक राजस्व परिचालन, श्रोत परिचालन, कम्प्युटराइज्ड लेखा प्रणाली, पेश्की/वेरुजु व्यवस्थापन, खरिद योजना, लेखा परिक्षण तथा वित्तिय अनुशासन प्रणाली, सूचनाको हक आदि),

४) सूचना व्यवस्थापन (वस्तुगत तथा विषयगत स्थिति विश्लेषण, सूचना प्रविधि, अभिलेख तथा प्रकाशन, पंजिकरण, सिकाई आदि),

५) सुशासन तथा सेवा प्रवाह (निर्णय प्रक्रिया तथा सहभागिता, पारदर्शिता र जवाफदेहिता, गुनासो व्यवस्थापन, सेवा प्रवाह तथा सूचना प्रवाह आदि)

६) समन्वय, सम्बन्ध तथा सञ्जाल (विकासका साझेदारहरु बीच संस्थागत सम्बन्ध र सहकार्यको अभ्यास, एकिकृत कार्ययोजना तथा नतिजामूलक अनुगमन, श्रोत परिचालन, गैसस तथा सामुदायिक संस्थाहरुको परिचालन आदि),

४. योजनाको लक्ष्य, उद्देश्य तथा अपेक्षित प्रतिफलहरु

लक्ष्य

जिविस, गाविस एवं साझेदारहरुको सेवा प्रवाह तथा विकास व्यवस्थापन दक्ष, समावेशी, जवाफदेही र प्रभावकारी भएको हुनेछ ।

उद्देश्य :

स्थानीय सेवा प्रवाह पद्धति सरल, स्पष्ट, सहज र गुणस्तरीय भइ विकासका स्थानीय साझेदारहरुको कार्य सम्पादनस्तरमा सुधार भएको हुनेछ ।

उद्देश्य प्राप्त गर्नका लागि प्रतिफल

- ✓ स्थानिय निकाय एवम विकासका साझेदारहरुको कार्य सम्पादनका लागि सरल कार्यविधि, संयन्त्र तथा प्रणाली तयार भई प्रयोग भएको हुनेछ ।
- ✓ स्थानीय सेवा प्रवाह र विकासका लागि मानव संसाधनको व्यवस्था, कार्य दक्षता र परिचालन बृद्धि भएको हुनेछ
- ✓ जिल्लाको आन्तरिक स्रोत, वित्तिय व्यवस्थापन तथा परिचालन प्रकृया व्यवस्थित भएको हुनेछ ।
- ✓ विकासका लागि न्यूनतम पूर्वाधार, उपकरण, सुविधा तथा सूचना प्रविधिको बृद्धि भएको हुनेछ ।
- ✓ स्थानीय सेवा प्रवाह र विकासमा स्थानीय नेतृत्व, सहभागिता र पारदर्शिता बृद्धि भएको हुनेछ । सुशासन तथा पारदर्शिताको अवस्था सवल भएको हुनेछ

माथि उल्लेखित उद्देश्य प्राप्त गर्नका लागि निम्नलिखित प्रतिफलहरु प्राप्त गरिनेछ ।

प्रतिफल १: जि.वि.स. तथा गाविसहरुको कार्य सम्पादनका लागि सरल कार्यविधि, संयन्त्र तथा प्रणाली तयार भई भइ प्रयोगमा आएको हुनेछ ।

प्रतिफल मापनका सूचकहरु

- सेवा प्रवाह तथा कार्य सम्पादनका लागि आवश्यक सुशासन, सामाजिक, आर्थिक, भौतिक, वातावरणीय, कृषि, पशु र उधोग आदि सम्वन्धि नीति, निर्देशिका तथा विशेष कोष परिचालनका कार्यविधिहरु तयार भई प्रयोगमा आएका हुनेछन् ।
- जि.वि.स. तथा सरोकारवालाहरु गरी कम्तिमा ५००० जना व्यक्तिहरु कार्य सम्पादनका लागि आवश्यक ऐन, नियम, नीति, निर्देशिका तथा कार्यविधिबारे गोष्ठी, पत्रपत्रिका, वुलेटिन, एफ. एम. र टि.भी आदि माध्यमद्धारा जानकारी पाएका हुनेछन् ।
- स्थानीय विकास योजना तर्जुमा, अनुगमन, समिक्षा तथा प्रतिवेदन सम्बन्धि फाराम तथा ढाँचा तयार भई प्रयोगमा आएका हुनेछन् ।
- तोकिएको ढाँचा अनुसार आवधिक प्रगति विवरण समयमै नियमित रुपमा पेश भएको हुनेछ ।

- जिल्ला विकास योजना अनुगमन कार्यतालिका तर्जुमा भई कार्यान्वयन र प्रतिवेदन प्रणाली व्यवस्थित भएको हुनेछ ।

प्रतिफल २: स्थानीय सेवा प्रवाह र विकासका लागि मानव संसाधनको व्यवस्था, कार्य दक्षता र परिचालन बृद्धि भएको हुनेछ ।

प्रतिफल मापनका सूचकहरु

- जिविसमा रिक्त रहेका दरवन्दी पूर्ति तथा सबै गाविसमा सचिवको व्यवस्था भएको हुनेछ र जिविसका पदाधिकारी, कर्मचारी, गाविस सचिव, दलका प्रतिनिधि, सामाजिक परिचालक, गैसस, सिविओका १५० जना प्रतिनिधिहरुले योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकनबारे ज्ञान सीप हासिल भएको हुनेछ ।
- ८० प्रतिशत योजना तथा कार्यक्रम कार्यतालिका अनुसार समयमा सम्पन्न भएका हुनेछन् ।
- जिल्ला तथा गाविसस्तरीय एकिकृत योजना तर्जुमा समिति क्रियाशिल भई समयमै जिल्ला तथा गाउँ परिषद सम्पन्न भएका हुनेछन् ।
- जिल्ला तथा गाविस चौमासिक तथा वार्षिक समीक्षा गोष्ठी, सार्वजनि सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण, योजनाको सार्वजनिक परिक्षण समय मै सम्पन्न भएका हुनेछन् ।
- ३३ वटै गाविसहरुमा वडा नागरिक मञ्च र नागरिक सचेतना केन्द्र गठन भै योजना तर्जुमा, अनुगमन र स्थानीय सेवाको गुणस्तर परिक्षणमा क्रियाशिल तथा परिचालन भएको हुनेछ ।

प्रतिफल ३ :जिल्लाको आन्तरिक स्रोत, वित्तिय व्यवस्थापन तथा परिचालन प्रकृया व्यवस्थित भएको हुनेछ ।

प्रतिफल मापनका सूचकहरु

- दर्तावाल लेखापरिक्षकको परिचालन गरी ३३ वटै गाविसहरुको लेखा राख्ने, समयमा नै आर्थिक विवरण तयार तथा पेश भएको हुनेछ ।
- ३३ वटै गाविस र जिविस झापाले Account Software संचालनमा ल्याएका हुनेछन् ।
- सबै गाविसका लेखा राख्ने कर्मचारी र गाविस सचिवहरुलाई Record keeping र लेखा राख्ने प्रणाली सम्वन्धि तालिमद्धारा प्रशिक्षीत भएका हुनेछन् ।
- सबै गाविसहरु लेखाको श्रेस्ता तथा अभिलेख राखेको र समयमा प्रतिवेदन तयार र पेश भएको हुनेछ ।
- गाविस तथा जिविसको आन्तरिक आयको प्रक्षेपण भई २० प्रतिशतले आन्तरिक आय वृद्धि भएको हुनेछ ।

प्रतिफल ४: स्थानीय सेवा प्रवाह तथा विकासका लागि न्यूनतम पूर्वाधार, उपकरण, सुविधा तथा सूचना प्रविधिको बृद्धि भएको हुनेछ ।

प्रतिफल मापनका सूचकहरु

- स्थानीय सेवा प्रवाह तथा विकास सम्बन्धि कम्प्युटर सफ्टवयर स्थापना र सञ्चालन भएको हुनेछ ।
- सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी अभिलेख अद्यावधिक गर्ने, नियमित रुपमा प्रतिवेदन तयार गर्ने र दोहोरो सञ्चारको प्रयोग भएको हुनेछ ।

- जिविसमा इमेल तथा इन्टरनेट जडान र योजना तर्जुमा, अनुगमन तथा प्रतिवेदनमा प्रयोग भएको र वेवसाईट निर्माण तथा अद्यावधिक भएको हुनेछ ।
- जिल्ला सूचना केन्द्रमा तोकिएका सूचना विवरणहरुको अद्यावधिक विवरण राखिएको हुनेछ ।
- जिन्सी, पञ्जिकरण, योजना, लेखा, सामाजिक सुरक्षा, गैसस, DPMAS, GIS, WBRS सम्वन्धि Softwareहरु संचालन भएका हुनेछन् ।

प्रतिफल ५ : स्थानीय सेवा प्रवाह र विकासमा स्थानीय नेतृत्व, सहभागिता र पारदर्शिता बृद्धि भएको हुनेछ । सुशासन तथा पारदर्शिताको अवस्था सवल भएको हुनेछ

प्रतिफल मापनका सूचकहरु

- स्थानीय सेवा प्रवाह पछाडि पारिएका वर्ग, समुदाय र क्षेत्रका सदस्यहरुको योजना तथा बजेट तर्जुमा र निर्णय प्रक्रियामा सहभागिता बृद्धि हुनेछ ।
- गाविसहरु तथा जिविसले स्विकृत वार्षिक योजना, कार्यक्रम तथा बजेटबारे आम नागरिक जानकारी पाएका हुनेछ ।
- योजनाहरुको योजना सम्पन्न पश्चात सार्वजनिक परिक्षण भएको हुनेछ ।
- जिल्लाका विभिन्न विषय क्षेत्रहरुमा क्षमता विकास सेवा प्रदायहरु सूची तयार भई क्षमता विकासका कार्यहरुमा सेवा प्रदायकहरु परिचालन भएको हुनेछ ।
- जिविस तथा गाविसहरुले नीजि क्षेत्र, गैसस, सामुदायिक संस्थासँग साझेदारी गरी योजना/कार्यक्रम कार्यान्वयन तथा सञ्चालन भएका हुनेछन् ।

५.जिल्ला क्षमता विकासका रणनीतिहरु

जि.वि.स, राजनैतिक संयन्त्र, विषयगत कार्यालयहरु, लगायत स्थानीय सेवा प्रवाह, स्थानीय विकास र सेवा प्रवाहसँग सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको सक्रिय सहभागितामा सेवा प्रदायक संस्थाका सम्बन्धित क्षेत्रका पेशागत दक्ष तथा अनुभवी विषयगत विज्ञको सहजिकरणमा संघिय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय/स्वा.शा.सा.वि.का.बाट उपलब्ध जि.वि.स.का लागी जिल्ला क्षमता विकास कार्यविधि २०६६ बमोजिम एकीकृत क्षमता विकास योजना तर्जुमा तयार गरिएको छ । जिल्ला क्षमता विकासका रणनीतिहरु तपसिल बमोजिम रहेका छन् ।

१. क्षमता विकास योजनामा जि.वि.स. तथा स्थानीय विकास तथा सेवा प्रवाहसँग सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको संस्थागत विकास, मानव संसाधन, आर्थिक व्यवस्थापन, प्रविधि र कार्यमूलमक सम्बन्ध विकास तथा कार्यवातावरणमा सकारात्मक परिवेश विकास गर्ने कुरामा विशेष ध्यान केन्द्रित गरिनेछ ।

२. क्षमता विकास योजनामा जि.वि.स. क्षमता विकासको लागि मागमा आधारित (Demand-Driven) तथा आपूर्तिमा आधारित (Supply-Driven) दुवै प्रकारका कार्यक्रमहरु समावेश गरिएको छ । यो योजना तर्जुमा गर्दा जि.वि.स.को न्यूनतम शर्त तथा कार्य सम्पादन (MCPM) मुल्याङ्कनमा देखिएको परिणामको आधारमा कमजोर पक्षहरुलाई सम्बोधन गर्ने कुरामा ध्यान दिइएको छ ।

३. क्षमता विकास योजना तर्जुमा गर्दा जि.वि.स.को विपन्नता नक्शाङ्कन,सेवा प्रवाह सम्बन्धी कार्यहरु (प्राविधिक तथा लेखा/आर्थिक व्यवस्थापनका लागि वाह्य सेवा प्रदायक परिचालन, लाई विशेष प्राथमिकता प्रदान गरिएको छ ।

४. क्षमता विकास योजना तर्जुमा गर्दा जि.वि.स.ले लैंगिक तथा सामाजिक समावेशिकरण क्षेत्रमा समेत क्षमता विकास हुने गरी योजना तर्जुमा गरिएको र सामाजिक परिचालन तथा सूचना, शिक्षा र सञ्चार (Information Education and Communication) लाई क्षमता विकास योजनाको पुरकको रुपमा प्रयोग गरिएको छ ।

५. जि.वि.स.ले आफ्नो जिल्ला भित्र पर्ने गा.वि.स. , उपभोक्ता समिति, सामुदायिक संस्था, नागरिक समाज, तथा नीजि सेवा प्रदायकहरुको क्षमता विकास स्थिति लेखाजोखा तथा आवश्यकता पहिचान गरी क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रमहरु संचालन र व्यवस्थापन गर्न आवश्यक सहयोग गर्नेछ ।

६. स्थानीय सेवा प्रवाहमा सेवा प्रदायकको भूमिका बृद्धि गरिने तथा विकास कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनमा उपभोक्ता समिति, सामुदायिक संस्था तथा गैससको परिचालनलाई प्राथमिकता तथा विशेष जोड दिइनेछ ।

७. क्षमता विकास योजनाहरुको कार्यान्वयन तथा प्रभावकारिताको लागि अनुगमन एवं सहजिकरण गर्न संघिय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय/स्वा.शा.सा.वि.का., क्लष्टर समन्वय इकाई (Cluster Coordination Unit), जि.वि.स. तथा नागरिक समाजको महत्वपूर्ण भूमिका हुनेछ ।

६. जिल्ला स्थित सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको क्षमताको विद्यमान अवस्था र आवश्यकता पहिचान (Gap Analysis)

जिल्ला क्षमता विकास योजनाको दोस्रो चरणमा जि.वि.स., गा.वि.स.,विषयगत कार्यालय, गैसस, निजी क्षेत्र तथा नागरिक समाजको सहभागीतामा यी संस्थाहरुको वर्तमान क्षमता स्थितिको लेखाजोखा गरिएको थियो । यसका लागि जिल्ला क्षमता विकास कार्यविधि २०६६ मा उल्लेखित क्षमता विकास लेखाजोखाको ढाँचा प्रयोग गरिएको थियो । यसक्रममा जि.वि.स., गा.वि.स.,विषयगत कार्यालय, गैसस, निजी क्षेत्र तथा नागरिक समाजको क्षमता विकासको लागि आवश्यक क्रियाकलापहरु पहिचान गरिएको थियो ।

यसका साथै सहभागितात्मक लेखाजोखा विधिद्धारा गाविस, जिविस र स्थानीय विकास, सेवा प्रवाह तथा सुशासनसँग संबन्धित सरोकारवालाहरुको क्षमताको विद्यमान स्थिति र क्षमता फरकको आधारमा क्षमताका आवश्यकता पहिचान गरिएको थियो । क्षमता लेखाजोखा तथा आवश्यकता पहिचानको निष्कर्ष यस दस्तावेजको **अनुसूची ३ मा** प्रस्तुत गरिएको छ ।

७. क्षमता विकासका प्रस्तावित क्रियाकलाप, कार्यान्वयन तथा अनुगमन समय तालिका

क्षमता विकास योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सरोकारवालाहरु बीच सहभागितात्मक छलफल विधि बमोजिम क्षमताको स्थिति लेखाजोखा गरी आवश्यकता पहिचान गरिएको थियो । यसैगरी जिविस तथा गाविसहरुको क्षमता विकास कार्यविधि २०६६ बमोजिम सहभागितात्मक छलफल विधिद्धारा क्षमता विकासका क्रियाकलापहरुको पहिचान, छलफल र विष्लेषण गरी क्षमता विकासका क्षेत्र तथा क्रियाकलापहरु बमोजिम आपूर्ती तथा मागमा आधारित क्षमता विकासका क्रियाकलापहरुको वर्गीकरण तथा क्षेत्र अनुसार प्राथमिकता निर्धारण गरिएको थियो । क्षमता विकासका क्रियाकलापहरुको प्राथमिकीकरण गर्दा प्रति इकाई लागत, लाभन्वित व्यक्तिको संख्या, लाग्ने समय, सेवा प्रदायकको उपलब्धता, लागत सहभागिता, समस्याको गंम्भिरता, लाभान्वित वर्ग र दिगोपनालाई आधारको रुपमा लिएको थियो । आपूर्ति तथा मागमा आधारित प्राथमिकता प्राप्त क्षमता विकासका प्रस्तावित कार्यक्रम तथा क्रियाकलापहरुको विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

क.सं.	क्षमता विकासका क्षेत्र, उपक्षेत्र अनुसार क्षमता विकासका प्राथमिकता प्राप्त क्रियाकलापहरु	लक्ष्य		कार्यान्वयन तथा अनुगमन समय तालिका							जिम्मेवारी र स्रोत व्यवस्थापन
				आ.व. ०७२/७३	आ.व. ०७३/७४			आ.व. ०७४/७५			
		इकाई	परिमाण	ते.चौ.	प्र.चौ.	दो.चौ.	ते.चौ.	प्र.चौ.	दो.चौ.	ते.चौ.	
क.	आपूर्तिमा आधारित क्षमता विकास क्रियाकलापहरु										
१.	प्रणाली तथा कार्यविधि										
१.१	नीति, प्रणाली र कार्यविधि										
१.१.१	स्थानीय निकाय स्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधिवारे अभिमुखिकरण	पटक	१		✓						जिविस
१.१.२	विशेष कोष कार्यविधी तयारी र जानकारी FM, वुलेटिन र TV	पटक	नियमित	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	जिविस
१.१.३	जिविस र गाविस न्यूनतम शर्त र कार्य सम्पादन मापन कार्यविधि वारे जानकारी	पटक	१		✓			✓			जिविस र LBFC
१.१.४	उपभोक्ता समितिहरुलाई तालिम	पटक	१	✓	✓			✓			जिविस
१.१.५	लैङ्गिक समानता तथा समावेशीकरण रणनीति तथा नीति र सञ्चालन कार्यविधि तालिम	पटक	१		✓			✓			”
१.१.६	सामाजिक परिचालन निर्देशिका तथा सञ्चालन कार्यविधिवारे जानकारी	पटक	१	✓		✓			✓		जिविस अनुदान LGCDP
१.१.७	वार्षिक समीक्षा, सार्वजनिक सुनवाई र सार्वजनिक परिक्षण, नतिजामूलक अनुगमन तथा मुल्याङ्कन फरम्याटहरु तयारी र अभिमुखिकरण	पटक	१	✓	✓			✓			जिविस
१.१.८	आदिवासी जनजाति, महिला, दलित, अपांग, मधेशी मुस्लिम पिछडा वर्गको आर्थिक तथा शिप विकास सम्वन्धि तालिमहरु संचालन	पटक	१	✓		✓			✓		जिविस अनुदान
१.२.९	जिल्ला गरिबी अनुगमन तथा विश्लेषण प्रणाली (DPMAS)	पटक	३	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	जिविस अनुदान LGCDP

क.सं.	क्षमता विकासका क्षेत्र, उपक्षेत्र अनुसार क्षमता विकासका प्राथमिकता प्राप्त क्रियाकलापहरु	लक्ष्य		कार्यान्वयन तथा अनुगमन समय तालिका							जिम्मेवारी र स्रोत व्यवस्थापन
				आ.व. ०७२/७३	आ.व. ०७३/७४			आ.व. ०७४/७५			
		इकाई	परिमाण	ते.चौ.	प्र.चौ.	दो.चौ.	ते.चौ.	प्र.चौ.	दो.चौ.	ते.चौ.	
२.	मानव संसाधन र विकास										
२.१	दरबन्दी परिपूर्ती										
२.१.१	जिविसमा र गाविस सचिवहरुको रिक्त दरबन्दी परिपुर्तीका लागी पैरवी	नियमित		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	”
२.१.२	जिविस र गाविसमा रिक्त दरबन्दी परिपुर्ती	नियमित		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	”
२.१.३	स्थानीय सेवा केन्द्रहरुमा रिक्त दरबन्दी परिपूर्तीका लागि बहश र पैरवी	नियमित		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	निक्षेपित कार्यालय
२.२	क्षमता विकास सम्वन्धि विभिन्न तालिमहरु प्रदान	वटा	३	✓	✓			✓			जिविस अनुदान
२.२.३	वातावरण मैत्री पूर्वाधार निर्माण सम्बन्धि तालिम	जना	१	✓		✓			✓		”
२.२.४	वडा नागरिक मञ्चका सदस्यहरुलाई योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, सार्वजनिक परिक्षण सम्वन्धी तालिम	जना	२	✓		✓					,,
२.२.५	योजनाहरुको अनुगमन	नियमित		✓		✓	✓	✓	✓	✓	,,
२.२.६	लैङ्गिक सामाजिक समावेशी करण बजेट अडिट, सामाजिक परिक्षण	पटक	१		✓			✓			स्था.वि.म. /LGCDP
२.२.७	सामाजिक परिचालकका लागि सामाजिक परिचालन तालिम	पटक	१	✓	✓			✓			”
३.	वितिय व्यवस्थापन र परिचालन										
३.१	दर्तावाल लेखा परिक्षक छनौट करार र परिचालन	पटक			✓				✓		जिविस
३.२	अन्तर गाविस प्राविधिकहरु छनौट, करार र परिचालन	जना	५		✓						जिविस
३.३	न्यूसकास मापन कर्ता छनौट र तालिम	पटक	१	✓							जिविस
३.४	आन्तरिक आयको प्रक्षेपण र तालिम	पटक	१			✓			✓		जिविस गाविस
४	भौतिक पूर्वाधार र उपकरण										
४.१	जिल्ला सूचना तथा अभिलेख केन्द्र व्यवस्थापनको लागि सामाग्री खरिद	पटक	३	✓	✓			✓			जिविस

क.सं.	क्षमता विकासका क्षेत्र, उपक्षेत्र अनुसार क्षमता विकासका प्राथमिकता प्राप्त क्रियाकलापहरु	लक्ष्य		कार्यान्वयन तथा अनुगमन समय तालिका							जिम्मेवारी र स्रोत व्यवस्थापन
				आ.व. ०७२/७३	आ.व. ०७३/७४			आ.व. ०७४/७५			
		इकाई	परिमाण	ते.चौ.	प्र.चौ.	दो.चौ.	ते.चौ.	प्र.चौ.	दो.चौ.	ते.चौ.	
४.२	Account, Vital Registration, Social Security Sotware वारे तालिम प्रदान			✓		✓			✓		जिविस र मन्त्रालय
४.३	Website updating र रेकर्ड व्यवस्थापन सम्वन्धि तालिम	पटक	३	✓		✓			✓		जिविस
४.४	Website, FM, TV र पत्रपत्रिकाद्धारा कार्यक्रमवारे जानकारी प्रदानसंचालन	नियमित		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	जिविस
५	**सुशासन र पारदर्शिता**										
५.१	योजना तर्जुमा गोष्ठी, प्रगति समीक्षा, सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक परिक्षण	नियमित		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	जिविस
५.२	गैसस र नीजि क्षेत्र विच साझेदारी कार्यक्रम संचालन	नियमित		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	जिविस
५.३	Website, FM, TV र पत्रपत्रिका, वुलेटिनद्धारा कार्यक्रमवारे जानकारी प्रदान	नियमित		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	जिविस
५.४	District Profile, Periodic Plan, DTMP Publication	वटा	१	✓							जिविस
ख.	**मागमा आधारित क्षमता विकासका क्रियाकलापहरु**										
१.१	गाविस योजना तयारी फरम्याट र तालिम गाविस सचिव	पटक	१	✓	✓			✓			**जिविस**
१.२	गाविस आवधिक योजना तर्जुमा सेवा प्रदान	पटक	१		✓						गाविस
१.३	Website updating र Account Sotware सम्वन्धि तालिम										
१.४	निक्षेपित कार्यलयका कर्मचारीहरुलाई प्रस्ताव र प्रतिवेदन लेखन, नेतृत्व विकास र तथ्यांक आदान, GIS, DPMAS सम्वन्धि तालिम प्रदान	पटक	१	✓	✓			✓			जिविस/ मन्त्रालय
१.५	निक्षेपित कार्यालयको कार्यक्रमवारे जानकारी र अनुगमन मूल्यांकन।	पटक	१	✓			✓			✓	जिविस
१.६	गा.वि.स सचिवहरुलाई सामाजिक समावेशीकरण तथा सामाजिक	पटक	१		✓						जिविस र मन्त्रालय

क.सं.	क्षमता विकासका क्षेत्र, उपक्षेत्र अनुसार क्षमता विकासका प्राथमिकता प्राप्त क्रियाकलापहरु	लक्ष्य		कार्यान्वयन तथा अनुगमन समय तालिका							जिम्मेवारी र स्रोत व्यवस्थापन
				आ.व. ०७२/७३	आ.व. ०७३/७४			आ.व. ०७४/७५			
		इकाई	परिमाण	ते.चौ.	प्र.चौ.	दो.चौ.	ते.चौ.	प्र.चौ.	दो.चौ.	ते.चौ.	
	परिचालन सम्बन्धि तालिम ।										
१.७	सामाजिक परिचालकहरुलाई तालिम	पटक	१		✓			✓			जिविस/
१.८	गाविसका कर्मचारीहरुलाई क्षमता विकास सम्वन्धि तालिम	पटक	३	✓	✓			✓			गाविस
१.९	उपभोक्ता समितिलाई आयोजना व्यवस्थापन तालिम ।	पटक	२			✓			✓		जिविस
१.१०	गाविसहरुलाई कम्प्यूटर, प्रिन्टर, इन्टरनेट जडान सामाग्री वितरण	पटक	१	✓	✓						जिविस
१.११	गाविसहरुको कर्मचारीहरुको तालिम आवश्यकता पहिचान गरी विभिन्न तालिम संचालन गर्ने			✓	✓			✓			
१.१२	सार्वजनिक खरिद प्रक्रियाबारे जिविस तथा गाविसका पदाधिकारी र कर्मचारी, विषयगत निकाय र नागरिक संगठनका प्रतिनिधिका लागि अभिमुखीकरण तालिम	पटक	१		✓			✓			**जिविस**
१.१३	सेवा प्रदायकहरुको सूची तयारी र सेवा खरिदको व्यवस्था वारे गाविस सचिवलाई तालिम	पटक	१		✓						जिवि
१.१४	सूचनाको हकबारे सेवा प्रदायक तथा सेवाग्राहीलाई सूचना, शिक्षा तथा सञ्चार माध्यम तथा छलफल द्वारा जानकारी	पटक	१		✓						जिविस
१.१५	स्थानीय तहमा सार्वजनिक सेवा र सुविधा, गुणस्तर र प्रवाहमा रहेका समस्या नियमित छलफल तथा बहश	पटक		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	जिविस, विषयगत कार्यालय र गाविस
१.१६	सफल अभ्यास तथा कथा कार्यहरुको डकुमेन्ट्री निर्माण र प्रसारण	पटक	१				✓				जिविस
१.१७	अवलोकन भ्रमण	पटक	१			✓					
१.१८	जिविसमा गैसस तथा सिवियो डेक्स स्थापना र नियमित बैठक	पटक	१	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	जिवि
१.१९	नीजि क्षेत्रको सहभागिता तथा सार्वजनिक नीजि साझेदारीका क्षेत्रहरुको संभाव्यता अध्ययन र छलफल	पटक	३	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	जिविस
१.२०	अन्तर निकाय समन्वय समिति गठन	पटक	१	✓	✓			✓			**जिविस**

१०. क्षमता विकास योजनाको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन

यस योजनाको नियमित अनुगमनको कार्य जिल्ला क्षमता विकास समन्वय समिति, जिल्ला विकास समिति र जिल्ला सर्वपक्षिय अनुगमन संयन्त्रको हुनेछ । स्थलगत निरिक्षण, सहभागितात्मक अनुगमन, चौमासिक प्रगति प्रतिवेदन, लक्षित तथा लाभन्वित वर्गको पृष्ठपोषण, घटना अध्ययन र अर्धबार्षिक समीक्षा जस्ता विधिहरुबाट यसको प्रगतिको स्थितिको अनुगमन गरिनेछ । यसका साथै संघिय मामिला तथा स्था.वि.म., स्था.शा.सा.वि.का. कार्यक्रम समन्वय इकाई, क्लष्टर समन्वय इकाई, जिविस तथा गाविस महासंघले पनि योजना कार्यान्वयनको दौरान नियमित अनुगमन गरी पृष्ठपोषण प्रदान गरिनेछ । यसको साथै यस योजनाको अर्धबार्षिक र बार्षिक रुपमा समीक्षा गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने र समीक्षालाई आधार मानी योजनाको बार्षिक रुपमा अद्यावधिक गरिनेछ । यसको स्थानीय निकाय जवाफदेहि संयन्त्र तथा दातृ निकायले पनि प्रत्यक्ष तथा परोक्ष रुपमा यसको अनुगमन गर्नेछन् । योजना अवधि समाप्त हुना साथ यस योजनाको प्रभावबारे तटस्थ विषयविज्ञद्धारा मुल्याङ्कन गरी प्रतिवेदन जिल्ला विकास समिति तथा संघिय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय/स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रममा पेश तथा सञ्चार माध्यमद्धारा सार्वजनिक समेत गरिनेछ । क्षमता विकास योजनाको लक्ष्य, उदेश्य, प्रतिफलहरु तथा सूचकहरु अनुसुची १ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

अनुसूचीहरु
अनुसूची १. क्षमता विकास योजनाको लक्ष्य, उदेश्य, प्रतिफलहरु तथा सूचकहरु

योजनाको शारंस	**मापन गर्ने सूचकहरु**
लक्ष्य जिविस, गाविस एवं साझेदारहरुको सेवा प्रवाह तथा विकास व्यवस्थापन दक्ष, समावेशी, जवाफदेही र प्रभावकारी भएको हुनेछ ।	
उद्देश्य : स्थानीय सेवा प्रवाह पद्धति सरल, स्पष्ट, सहज र गुणस्तरीय भइ विकासका स्थानीय साझेदारहरुको कार्यसम्पादन स्तरमा सुधार भएको हुनेछ ।	✓ स्थानिय निकाय एवम विकासका साझेदारहरुको कार्य सम्पादनका लागि सरल कार्यविधि, संयन्त्र तथा प्रणाली तयार भई प्रयोग भएको हुनेछ । ✓ स्थानीय सेवा प्रवाह र विकासका लागि मानव संसाधनको व्यवस्था, कार्य दक्षता र परिचालन बृद्धि भएको हुनेछ ✓ जिल्लाको आन्तरिक स्रोत, वित्तिय व्यवस्थापन तथा परिचालन प्रकृया व्यवस्थित भएको हुनेछ । ✓ विकासका लागि न्यूनतम पूर्वाधार, उपकरण, सुविधा तथा सूचना प्रविधिको बृद्धि भएको हुनेछ । ✓ स्थानीय सेवा प्रवाह र विकासमा स्थानीय नेतृत्व, सहभागिता र पारदर्शिता बृद्धि भएको हुनेछ । सुशासन तथा पारदर्शिताको अवस्था सवल भएको हुनेछ

प्रतिफल १: जि.वि.स. तथा गाविसहरुको कार्य सम्पादनका लागि सरल कार्यविधि, संयन्त्र तथा प्रणाली तयार भई भइ प्रयोगमा आएको हुनेछ ।	• सेवा प्रवाह तथा कार्य सम्पादनका लागि आवश्यक सुशासन, सामाजिक, आर्थिक, भौतिक, वातावरणीय, कृषि, पशु र उधोग आदि सम्वन्धि नीति, निर्देशिका तथा विशेष कोष परिचालनका कार्यविधिहरु तयार भई प्रयोगमा आएका हुनेछन् । • जि.वि.स. तथा सरोकारवालाहरु गरी कम्तिमा ५००० जना व्यक्तिहरु कार्य सम्पादनका लागि आवश्यक ऐन, नियम, नीति, निर्देशिका तथा कार्यविधिबारे गोष्ठी, पत्रपत्रिका, वुलेटिन, एफ. एम. र टि.भी आदि माध्यमद्धारा जानकारी पाएका हुनेछन् । • स्थानीय विकास योजना तर्जुमा, अनुगमन, समिक्षा तथा प्रतिवेदन सम्बन्धि फाराम तथा ढाँचा तयार भई प्रयोगमा आएका हुनेछन् । • तोकिएको ढाँचा अनुसार आवधिक प्रगति विवरण समयमै नियमित रुपमा पेश भएको हुनेछ । • जिल्ला विकास योजना अनुगमन कार्यतालिका तर्जुमा भई कार्यान्वयन र प्रतिवेदन प्रणाली व्यवस्थित भएको हुनेछ ।
प्रतिफल २: स्थानीय सेवा प्रवाह र विकासका लागि मानव संसाधनको व्यवस्था, कार्य दक्षता र परिचालन बृद्धि भएको हुनेछ ।	• जिविसमा रिक्त रहेका दरवन्दी पूर्ति तथा सबै गाविसमा सचिवको व्यवस्था भएको हुनेछ र जिविसका पदाधिकारी, कर्मचारी, गाविस सचिव, दलका प्रतिनिधि, सामाजिक परिचालक, गैसस, सिविओका १५० जना प्रतिनिधिहरुले योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकनबारे ज्ञान सीप हासिल भएको हुनेछ । • ८० प्रतिशत योजना तथा कार्यक्रम कार्यतालिका अनुसार समयमा सम्पन्न भएका हुनेछन् । • जिल्ला तथा गाविसस्तरीय एकिकृत योजना तर्जुमा समिति क्रियाशिल भई समयमै जिल्ला तथा गाउँ परिषद सम्पन्न भएका हुनेछन् । • जिल्ला तथा गाविस चौमासिक तथा वार्षिक समीक्षा गोष्ठी, सार्वजनि सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण, योजनाको सार्वजनिक परिक्षण समय मै सम्पन्न भएका हुनेछन् । • ३३ वटै गाविसहरुमा वडा नागरिक मञ्च र नागरिक सचेतना केन्द्र गठन भै योजना तर्जुमा, अनुगमन र स्थानीय सेवाको गुणस्तर परिक्षणमा क्रियाशिल तथा परिचालन भएको हुनेछ ।
प्रतिफल ३: जिल्लाको आन्तरिक स्रोत, वित्तिय व्यवस्थापन तथा परिचालन प्रक्रिया व्यवस्थित भएको हुनेछ ।	• दर्तावाल लेखापरिक्षकको परिचालन गरी ४७ वटै गाविसहरुको लेखा राख्ने, समयमा नै आर्थिक विवरण तयार तथा पेश भएको हुनेछ । • ३३ वटै गाविस र जिविस झापाले Account Software संचालनमा ल्याएका हुनेछन् । • सबै गाविसका लेखा राख्ने कर्मचारी र गाविस सचिवहरुलाई Record keeping र लेखा राख्ने प्रणाली सम्वन्धि तालिमद्धारा प्रशिक्षीत भएका हुनेछन् । • सबै गाविसहरु लेखाको श्रेस्ता तथा अभिलेख राखेको र समयमा प्रतिवेदन तयार र पेश भएको हुनेछ ।

	• गाविस तथा जिविसको आन्तरिक आयको प्रक्षेपण भई २० प्रतिशतले आन्तरिक आय वृद्धि भएको हुनेछन् ।
प्रतिफल ४:स्थानीय सेवा प्रवाह तथा विकासका लागि न्यूनतम पूर्वाधार, उपकरण, सुविधा तथा सूचना प्रविधिको बृद्धि भएको हुनेछ ।	• स्थानीय सेवा प्रवाह तथा विकास सम्बन्धि कम्युटर सफ्टवयर स्थापना र सञ्चालन भएको हुनेछ । • सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी अभिलेख अद्यावधिक गर्ने, नियमित रुपमा प्रतिवेदन तयार गर्ने र दोहोरो सञ्चारको प्रयोग भएको हुनेछ । • जिविसमा इमेल तथा इन्टरनेट जडान र योजना तर्जुमा, अनुगमन तथा प्रतिवेदनमा प्रयोग भएको र वेवसाईट निर्माण तथा अद्यावधिक भएको हुनेछ । • जिल्ला सूचना केन्द्रमा तोकिएका सूचना विवरणहरुको अद्यावधिक विवरण राखिएको हुनेछ । • जिन्सी, पञ्जिकरण, योजना, लेखा, सामाजिक सुरक्षा, गैसस, DPMAS, GIS, WBRS सम्वन्धि Softwareहरु संचालन भएका हुनेछन् ।
प्रतिफल ५: जिविस, गाविसको विकास क्रियाकलापहरुमा स्थानीय नेतृत्व, सहभागिता र पारदर्शिता बृद्धि भएको हुनेछ	• स्थानीय सेवा प्रवाह पछाडि पारिएका वर्ग, समुदाय र क्षेत्रका सदस्यहरुको योजना तथा बजेट तर्जुमा र निर्णय प्रक्रियामा सहभागिता बृद्धि हुनेछ । • गाविसहरु तथा जिविसले स्विकृत वार्षिक योजना, कार्यक्रम तथा बजेटबारे आम नागरिक जानकारी पाएका हुनेछन् • योजनाहरुको योजना सम्पन्न पश्चात सार्वजनिक परिक्षण भएको हुनेछ । • जिल्लाका विभिन्न विषय क्षेत्रहरुमा क्षमता विकास सेवा प्रदायहरु सूची तयार भई क्षमता विकासका कार्यहरुमा सेवा प्रदायकहरु परिचालन भएको हुनेछ । • जिविस तथा गाविसहरुले नीजि क्षेत्र, गैसस, सामुदायिक संस्थासँग साझेदारी गरी योजना/कार्यक्रम कार्यान्वयन तथा सञ्चालन भएका हुनेछन् ।

अनुसूची २ : क्षमता विकास योजना तर्जुमा कार्यक्रम तालिका

चरणहरु	**क्रियाकलापहरु**	**विधि/प्रक्रिया**	**समय**
प्रथम चरण तयारी चरण	जिल्ला क्षमता विकास समितिको योजना तर्जुमा तयारी बैठक तथा क्षमता विकास योजना तर्जुमा सम्बन्धि निर्णय	सहभागितामूलक छलफल	**१ दिन**
	क्षमता विकासको रणनीति, क्षमता विकासका साझेदारहरु, योजना तर्जुमा प्रक्रिया र क्षमता विकास बजेटका संभाव्य श्रोतहरुबारे अभिमुखीकरण	प्रस्तुतिकरण तथा सहभागितात्मक छलफल	
दोश्रो चरण: क्षमता लेखाजोखा तथा विष्लेषण	क्षमता विकाससँग सूचना संकलन तथा विष्लेषण	अन्तरवार्ता, लक्षित समूह छलफल	**१ दिन**
	क्षमता विकास रणनीति, कार्यविधि, दस्तावेजहरु अध्ययन र विष्लेषण	सहभागितामूलक छलफल	
	गाविसहरुको न्यूनतम शर्त तथा जिविसको न्यूनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मापनको मुल्याङ्कन प्रतिवेदन अध्ययन तथा विष्लेषण	सहभागितामूलक छलफल	
क्षमता लेखाजोखा तथा विष्लेषण चरण	गाविस, उपभोक्ता समिति र समुदायमा आधारित संस्थाहरुको क्षमता लेखाजोखा (क्षमताको विद्यमान स्थिति, फरक तथा आवश्यकता)	सहभागितामूलक छलफल	**१ दिन**
	जिविस लगायत जिल्लास्तरका सरोकारवाला हरुको क्षमता लेखाजोखा (क्षमताको विद्यमान स्थिति, फरक तथा आवश्यकता)	सहभागितामूलक छलफल	
योजना तर्जुमा चरण	क्षमता विकास योजना तर्जुमा कार्यशाला	समूहगत तथा बृहत समूह छलफल	**१ दिन**
	उपभोक्ता समिति, टोल विकास संस्था, गैसस, विषयगत निकायहरुको विद्यमान क्षमता स्थिति तथा आवश्यकता निष्कर्ष प्रस्तुति	समूहगत तथा बृहत समूह छलफल	
	गाविस, उपभोक्ता समिति र समुदायमा आधारित संस्थाहरुको क्षमता लेखाजोखा (क्षमताको विद्यमान स्थिति, फरक तथा आवश्यकता)	समूहगत तथा बृहत समूह छलफल	
	क्षमता विकासको लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति तथा तत्कालिन प्रतिफल छलफल तथा तर्जुमा	समूहगत तथा बृहत समूह छलफल	

-

योजना तर्जुमा चरण	क्षमता विकास योजना तर्जुमा कार्यशाला	समूहगत तथा बृहत समूह छलफल	**१ दिन**
	क्षमता विकासका विभिन्न श्रोतहरुबाट उपलब्ध हुने र हुन सक्ने बजेटको अनुमान उपभोक्ता समिति र टोल विकास संस्था, नीजि क्षेत्रको क्षमता विकास क्रियाकलाप पहिचान तथा प्राथमिकीकरण	समूहगत तथा बृहत समूह छलफल	
	क्षमता विकास क्रियाकलापहरुको वर्गीकरण र श्रोत विनियोजन	समूहगत तथा बृहत समूह छलफल	
	कार्ययोजना तयारी तथा प्रस्तुतिकरण	समूहगत तथा बृहत समूह छलफल	
योजना दस्तावेज तयारी	जिल्ला क्षमता विकास योजना दस्तावेज तयारी	दस्तावेजिकरण र पृष्ठपोषण	५ दिन

-

अनुसूची ३: गाविस, जिविस तथा अन्य सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको क्षमताको विद्यमान अवस्था र आवश्यकता लेखाजोखाको विवरण

१. विकास व्यवस्थापन

क्षमता विकासको उपक्षेत्र	अपेक्षित क्षमता	वर्तमान क्षमता स्थिति	क्षमता न्यूनता (कमीकमजोरी, समस्या, सवाल आदि)	क्षमता विकासका लागि आवश्यकताहरु
आवधिक गा.वि.स. तथा जिल्ला विकास योजना	गा.वि.स. तथा जिल्ला विकास योजना तर्जुमा र वार्षिक समिक्षाको ढाँचा तयार भइ कार्यान्वयनमा आएको । सहभागीमूलक गा.वि.स. तथा जिल्ला विकास योजना तर्जुमा प्रक्रिया र कार्यान्वयनमा गा.वि.स., जि.वि.स., विषयगत कार्यालयहरु, गै.स.स तथा सामूदायिक संस्थाहरुले जिम्मेवारी वहन गरेको ।	आवधिक जिल्ला विकास योजना तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा रहेको । जिल्ला स्थिति सवै सरोकारवालाहरुको भूमीका र जिम्मेवारी प्रष्ट नभएको ।	पदाधिारी नभएकाले कर्मचारीवाट दिर्गकालिन असर पर्ने कार्य नगरिएको । वर्तमानमा आवद्यिक गा.वि.स. योजना नहुनु । सम्वन्धित कर्मचारीमा दक्षताको कमी ।	• गा.वि.स. तथा जिल्ला विकास समिति अर्न्तगतका प्रमुख सरोकारवालाहरुलाई (गैसस, विषयगत कार्यालय, राजनैतिक दल तथा नागरिक समाजका प्रतिनिधिहरु)लाई आवद्यिक गा.वि.स. तथा जिल्ला विकास योजनाका वारेमा अभिमुखिकरण । • आवधिक योजना तर्जुमाका लागि वाह्य सेवा प्रदायक परिचालन गर्ने ।
विषयगत विकास योजना	आवद्यिक जिल्ला विकास योजनाको लक्ष्य तथा उद्देश्य प्राप्त गर्न सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुको सहभागीतामा विषयगत योजना तर्जुमा भएको ।	विषयगत योजना र आवद्यिक योजना विच प्रभावकारी समन्वय नभएको । विषयगत योजनामा सम्वन्धित सवैसरोकारवालाहरुको सहभागीता हुने नगरेको । आवधिक योजनाले निर्देश गरे अनुसार विषयगत योजनामा प्राथमीकता नपाउनु तथा दोहोरोपना समेत रहनु ।	विषयगत योजना प्रक्रिया सहभागीमूलक प्रक्रियावाट भएता पनि आवद्यिक योजनासंग तालमेलमा कमी । विषयगत योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुको सहभागीता र गम्भिरता नदेखिनु ।	• गा.वि.स. र सेवाकेन्द्रहरुको सहकार्यमा गैसस, उपभोक्ता समिति, राजनैतिक दल तथा नागरिक समाजको उपस्थितिमा विषयगत तथा एकिकृत योजना वारेमा अभिमुखिकराण गर्ने । • विषयगत कार्यालायको तल्लो निकाय (सेवा केन्द्र) र गा.वि.स. वाट विषयगत योजनाका प्राथमीकता छनोट । • विषयगत योजना तर्जुमा भन्दा अगाडी सम्पूर्ण सहभागीहरुलाई अनिवार्य रुपमा आवद्यिक योजना उपलव्ध ।
निक्षेपित क्षेत्रहरुको व्यवस्थापन	निक्षेपित कार्य सञ्चालन निर्देशिका तयार भई निक्षेपित कार्य संयोजन इकाईको स्थापना, निक्षेपित कार्यालय र जिविस बीच चौमासिक प्रगति समिक्षा	निक्षेपित कार्यक्रमहरु सञ्चालनका लागि बजेट निकासा दिने · प्रगति विवरण प्राप्त गर्ने ।	जनप्रतिनिधी नभएको अवस्थामा निक्षेपित कार्यालयका कार्यहरु समन्वय र सञ्चालनमा कठिनाई · निक्षेपित कार्यहरु सञ्चालनको सिकाई योजना तर्जुमा प्रयोग नहुनु	• निक्षेपित कार्य सञ्चालन निर्देशिका र निक्षेपित कार्य व्यवस्थापन शाखा र परिचालन । • स्थानीय विकासका सरोकावालाहरु विशेष गरी राजनीतिक दल र संयन्त्रका प्रतिनिधिहरुका लागि अभिमुखीकरण ।

-

	हुने । • निक्षेपित कार्यको जिविस तथा गाविसले अनुगमन गरी पृष्ठपोषण गर्ने ।		।	
समावेशी विकास नीति (लैंगकि समविकास, दलित, सीमान्कृत जनजाति र गरिवमुखी विकासं	गा.वि.स. तथा जि.वि.स.का सम्वन्धित कर्मचारी, स्थानीय उपभोक्ता समिति तथा राजनैतिक संयन्त्रहरु नेपाल सरकारको समावेशी विकास नीति वारे प्रष्ट भई व्यवहारमा कार्यान्वयन भएको हुने ।	गा.वि.स. तथा जिल्ला स्तरका सवै संस्था, समूह तथा संरचनाहरु समावेशी छैनन् । गा.वि.स. सचिव तथा अन्य उपभोक्ता समितिहरुलाई नेपाल सरकारको समावेशी ऐन, नीति, नियम उपलव्ध छैन । वारे प्रष्ट नहुनु ।	गा.वि.स. तथा जिल्ला तहका सवै संस्था, समूह तथा संरचनाका पदाधिकारीहरुलाई समावेशी नीति वारे पूर्ण ज्ञान नहुनु ।	• सवै गा.वि.स सचिवहरुलाई सामाजिक समावेशीकरण तालिम । • लैगिंक तथा समावेशी नीति अद्यावधि गर्ने । • राजनैतिक संयन्त्रलाई अधिकारमुखि सेवा प्रवाह अवधारणा तालिम ।
वार्षिक योजना तर्जुमा	आवद्यिक जिल्ला विकास योजनाको लक्ष्य तथा उद्देश्य प्राप्त गर्न सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुको सहभागीतामा वार्षिक योजना तर्जुमा भएको ।	वार्षिक योजना र आवद्यिक योजना विच प्रभावकारी समन्वय नभएको । सवै सरोकारवालाहरुको उपस्थितिमा योजना तर्जुमा नभएको ।	गा.वि.स. तह र सेवा केन्द्र तहमा पर्याप्त छलफल हुन नसक्नु । वार्षिक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा उपभोक्ता समितिहरु र सामूदायिक संस्थाका प्राथमीकताहरु समेट्न नसकिनु । गा.वि.स. स्तरीय योजना र विषयगत वार्षिक योजनामा समन्वय नहुदा दोहोरोपना (Duplication) हुनु ।	• राजनैतिक संयन्त्र र गा.वि.स. कर्मचारीहरुलाई सहभागीमूलका योजना तर्जुमा तालिम । • सामुदायिक संस्था तथा उपभोक्ता समितिलाई श्रोत परिचालन तालिम ।

-

योजना कार्यान्वयन	गा.वि.स. तथा जिल्ला स्तरमा संचालित कार्यक्रमहरु पूर्वनिर्धारित समयमा कार्यान्वयन भएका हुने छन् । संचालित योजनाकालागि समयतालिका अनुसार वजेट निकासा भएको हुनेछ ।	ठेक्काबाट संचालित योजनाहरु समयमा सम्पन्न हुदैनन् । योजना समिति निर्माणमा दलिय भागवण्डा हुने र कार्यान्वयन सम्वन्धि प्रक्रियाका वारेमा पर्याप्त ध्यान नपुरयाउने ।	स्विकृत योजना/कार्यक्रम को कार्यान्वन योजना तयार नहुनु · कार्यक्रम तथा बजेटबारे सम्बन्धित पक्षलाई जानकारी नहुनु	• योजना कार्यान्वयन तथा अनुगमन तालिका तयार गर्नु पर्ने । • कुनै पनि आयोजना कार्यान्वयन गर्नु अघि आम भेला मार्फत सवै सरोकारवालाहरुलाई जानकारी । • उपभोक्ता समितिलाई आयोजना व्यवस्थापन तालिम ।
मर्मत संभार व्यवस्थापन	वाह्रै महिना गाविस पुग्ने सडक आयोजनाको मर्मत संभार भएको हुने । ठुला आयोजनाको मर्मत सम्भार कोष स्थापना गरी सो मार्फत नियमित मर्मत सम्भार हुने ।	वाह्रै महिना गाविस पुग्ने सडक आयोजनाको मर्मत संभार भएको । मर्मत सम्भार कोष कार्य विधि तयार भएको ।	उपभोक्ताहरुलाइ मर्मत संभार व्यवस्थापन सम्वन्धि जानकारी नगराइनु ।	• ठुला योजनामा मर्मत संभार कोषको स्थापना । • योजना सम्पन्न भएपछि हस्तान्तरणको प्रक्रिया अपनाई उपभोक्ता समितिलाई मर्मत संभार सम्वन्धि तालिम ।
अनुगमन र मूल्याङ्कन प्रणाली	परिणामुलक अनुगमन र मूल्याङ्कन फारम तयार भई वार्षिक अनुगमन तथा मूल्यांकन तालिका अनुसार अनुगमन र मूल्याङ्कन प्रणाली लागू हुने । जिल्लामा संचालित कार्यक्रम र बजेट विश्लेषण गरी चौमासिक एवंम वार्षिक समीक्षा गर्ने परिपाटीको विकास हुने ।	परिणाममूलक अनुगमन र मूल्याङ्कन वार्षिक कार्यतालिका नभएकोले पटके अनुगमनबाट काम चलाइएको । जनप्रतिनिधी नभएकोले सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन उपसमिति गठन नभएतापनि अनुगमनको लागि राजनैतिक संयन्त्रको अनुगमन समिति गठन गरिएको । वार्षिक समीक्षा गोष्ठी हुने गरेको	विभिन्न निकाय विच समन्वय नहुंदा समिक्षा कार्य असजिलो हुने गरेको । नतिजामा आधारित अनुगमन र मूल्याङ्कन प्रणाली स्थापित नहुनु । वार्षिक समीक्षा गोष्ठी वाट प्राप्त पृष्ठपोषणलाई निर्णय प्रक्रियामा समावेश नगरिनु ।	• जिल्ला तथा गाविस स्तरीय अनुगमन र मूल्याङ्कन सन्यन्त्र गठन र पुर्नगठन । • जि.वि.स., विषयगत कार्यालय, राजनैतिक संयन्त्र र गैससले संयुक्त रुपमा चौमासिक समिक्षाँ । • नतिजामामूलक अनुगमन र मूल्याङ्कन कार्यविधि तयार गरी प्रभावकारी अनुगमन गर्नुपर्ने । • विषयगत कार्यालय, जि.वि.स. कर्मचारी, गा.वि.स. कर्मचारीहरुलाई नतिजामामूलक अनुगमन र मूल्याङ्कन तालिम ।

-

गाविस, जिविस तथा अन्य सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको क्षमताको विद्यमान अवस्था र आवश्यकता लेखाजोखाको विवरण

२. संगठनात्मक व्यवस्थापन

क्षमता विकासको क्षेत्र	**अपेक्षित क्षमता**	**वर्तमान क्षमता स्थिति**	**क्षमता न्यूनता (कमीकमजोरी, समस्या, सवाल आदि)**	**क्षमता विकासका लागि आवश्यकताहरु**
समिति उपसमितिहरुको गठन र क्रियाशिलता	जिल्ला तथा गाविसस्तरमा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन अनुगमन तथा मुल्याङ्कनको लागि ऐन नियमको प्रावधान अनुसार समिति तथा उपसमितिहरु गठन भई सम्बन्धित कार्यहरुमा क्रियाशिल हुने	जनप्रतिनिधी नभएकोले सबै समिति, उपसमिति क्रियाशिल नभएता पनि राजनितिक संयन्त्रको अनुगमन समिति, महिला, आदिवासीजनजाति, दलित, अपांग, मधेशी समन्वय समितिहरु गठन भै क्रियाशिल रहेको ।	उपसमितिहरुको कार्यविवरणको वारेमा प्रयाप्त मात्रामा जानकारी नहुनु । उप समितिका पदाधिकारीहरु आफनो मात्र सरोकारका विषयमा अलमलिनु ।	ऐन नियममा भएको व्यवस्था अनुसार समिति, उपसमिति गठनका साथै अन्तर निकाय समन्वय समिति गठन गरी क्रियाशिल गराउनु पर्ने ।
कर्मचारी संगठन र कार्यविभाजन	जि.वि.स.का विभिन्न शाखा, उपशाखाको भुमीका अनुरुप दक्ष कर्मचारीहरुको व्यवस्था भएको हुने	जिविसको संगठन विकास अध्यावधिक गरी शाखा, उपशाखाको काम कर्तव्य र अधिकारका साथै कर्मचारीको कार्य जिम्मेवारी तोकिएको ।	जिविसको संगठन विकास अध्ययन सहभागितामूलक तरिकाले नवनाइएको कारण शाखा र कर्मचारीको कार्य र जिम्मेवारीमा तालमेल नमिलिएको ।	• जिविसको संगठनात्मक विकास अध्ययन अध्यावधिक गरी कर्मचारीको क्षमता, दक्षता र चाहनासंग मेलखाने गरी शाखा, कार्य जिम्मेवारी वाडफाड गर्नु पर्ने ।
आन्तरिक संचार	जिविसमा गाविस तथा विषयगत निकाय, निजी क्षेत्र र गैसस तथा सामदायिक संस्थाहरु बीच प्रत्यक्ष सचार प्रणाली स्थापना तथा सम्पर्क विन्दुको व्यवस्था र योजना, सेवा प्रवाह र प्रगति प्रतिवेदन विद्युतीय तथा छापा मार्फत सार्वजनिक तथा जानकारीको व्यवस्था हुने ।	जिविसमा राजनीतिक संयन्त्रको आवश्यकता अनुसार बैठक हुने गरेको · कर्मचारीको बैठक आयोजना हुने गरेको · सेवाग्राहीलाई सेवा प्रवाह र योजना जानकारीका लागि नागरिक वडापत्रको व्यवस्था भएको कर्मचारीको कार्यविवरण र कार्य सम्पादन औपचारिकताका लागि गर्ने गरेको	स्थानीय निकायहरुमा सञ्चार प्रणाली स्थापना नहुनु · स्थानीयस्तरमा सञ्चालित सेवा तथा योजनाबारे नागरिकलाई जानकारी गराउने र पृष्ठपोषणको व्यवस्था नहुनु · आन्तरिक रुपमा तथा विशेष गरी सेवाग्राही र वाह्य निकायसँग सूचना प्रवाहलाई महत्व नदिएको	• विभिन्न समिति, उपसमिति, संयन्त्र र निकायहरु बीच नियमित बैठक तथा छलफल • इमेल, इन्टरकम, लोकल एरिया नेटवर्क जडान तथा सञ्चालन । • सूचना, शिक्षा र सञ्चार रणनीति उपर छलफल र सामग्रीहरु विवरण ।
कर्मचारको कार्यविवरण र	नतिजामूलक कार्य सम्पादन मुल्याङ्कन प्रणाली विकास गरी	कर्मचारीको कार्यविवरण र कार्य सम्पादन	सबै कर्मचारीलाई कार्य विवरण नदिनुको साथै कुनै शाखा र	•सबै कर्मचारीलाई कार्य विवरण दिइनु पर्ने र शाखागत कार्यलाई संतुलन ल्याउनु पर्ने ,

-

कार्यसम्पादन मूल्याकंन	कर्मचारीलाई थप सुविधा र वृत्ति विकासको नीति तयारी तथा लागू गरेको • उत्कृष्ट कार्य सम्पादन गर्ने सरोकारवाला निकायका कर्मचारीहरु लाई पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था लागू भएको	औपचारिकताका लागि गर्ने गरेको	कर्मचारीलाई वढी कार्यवोझ र कुनैशाखालाई कम कार्य हुनु ।कार्य सम्पादन औपचारिकतामा सिमित हुनु र कार्य सम्पादनलाई सुविधा र वृत्ति विकासमा नजोडिनु । • उत्कृष्ट कार्य गर्ने जिविसका कर्मचारीलाई मात्र पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था र अन्य सरोकारवाला निकायलाई नसमेटिनु ।	• नतिजामूलक कार्य सम्पादन प्रणाली तर्जुमा र स्थानीय तहमा काम गर्ने उत्कृष्ट कर्मचारीलाई पुरस्कृत गर्ने

गाविस, जिविस तथा अन्य सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको क्षमताको विद्यमान अवस्था र आवश्यकता लेखाजोखाको विवरण

३. वित्तीय व्यवस्थापन

क्षमता विकासको क्षेत्र	अपेक्षित क्षमता	वर्तमान क्षमता स्थिति	क्षमता न्यूनता (कमीकमजोरी, समस्या, सवाल आदि)	क्षमता विकासका लागि आवश्यकताहरु
राजस्व परिचालन	गा.वि.स. तथा जि.वि.स.को राजश्वका नयाँ श्रोतहरुको पहिचान भई राजश्वमा वृद्धि हुदै जाने ।	जिविसमा राजस्व शाखा रहेको • राजस्व परामर्श समिति गठन भई अस्तिवमा रहेको । • जिविसले पराम्परागत रुपमा राजस्व संकलन गरिरहेको । • जिविसको राजस्वका विभिन्न श्रोतहरु रहेको ।	जिविसको आन्तरिक राजस्व परिचालन संबन्धमा सरोकारवाला हरुमा ध्यान नजानु • जिल्ला राजस्व परामर्श समितिमा सम्बन्धित सबै सरोकारवालाहरुको प्रतिनिधित्व नहुनु • राजश्व र आन्तरिक स्रोतवारे प्रभावकारीरुपमा अध्ययन र प्रक्षेपण नहुनु	• जिविसको आन्तरिक आय तथा श्रोत परिचालन • सम्बन्धि सरोकारवाला बीच अन्तरक्रिया । • राजस्वको संभाव्य क्षेत्रहरुको पहिचान तथा संभाव्यता अध्ययन । • राजस्व शाखाको सुधार र दक्ष जनशक्तिको व्यवस्था । • गाविसको आर्थिक स्रोत अध्ययनको लागि तालिम
वजेटिङ्ग तथा खर्च व्यवस्थापन	बजेट तर्जुमा तथा खर्च गर्ने प्रक्रिया, पारदर्शी, सहभागितामूलक र मितव्ययी भई प्रशासनिक खर्च तोकिएको सिमा भित्र र कार्यक्रममा लागत सहभागिता बृद्धि हुनेछ	• शिर्षक अनुसार बजेट विनियोजन र खर्च हुने गरेको • बजेट विनियोजन गर्दा हचुवामा हुने गरेको • बजेट विनियोजन र खर्च	योजना तथा बजेट तर्जुमा पारदर्शी तथा सहभागितामूलक नहुनु । • प्रशासनिक खर्चको सीमा परिपालना नहुनु । • समयमा रकम निकासा नहुनु ।	• एकिकृत योजना तथा बजेट तर्जुमा समिति गठन भई योजना तथा खर्चको बाँडफाँड गर्ने । • विनियोजन चालु तथा पुँजिगत खर्चको सूचना र सञ्चार माध्यमबाट प्रचार प्रसार । • प्रशासनिक खर्चलाई तोकिएको सिमा भित्र ल्याउन जिविसका पदाधिकारी तथा दलका प्रतिनिधि विच छलफल ।

-

		को सिमा पालना गर्ने प्रयास गरिएको · अन्य संघ/संस्था तथा निकायका कार्यक्रमका लागि लागत सहभागिता गर्ने गरेको	· भौतिक प्रगति विवरण सँग खर्च विवरण लेखाजोखा नहुनु । · योजना तथा कार्यक्रममा भुक्तानी आ.व.को अन्त्य गरिनु । · योजना तथा कार्यक्रममा अन्य सरोकारवालाको लागत सहभागितालाई वास्ता नगर्नु	
खरिद पक्रिया	· सार्वजनिक खरिद प्रक्रिया पारदर्शी हुने र खरिद योजना तयार गरी सो बमोजिम सेवा तथा वस्तुको समयमा नै खरिद गरी कार्य सञ्चालन भएको हुनेछ ।	सेवा तथा वस्तु खरिदमा सार्वजनिक खरिद ऐन अनुसार गर्ने गरिएको · खरिद कार्यमा सिमित पदाधिकारीको मात्र सम्लग्न हुने गरेको · प्राविधिक कार्यहरुमा मात्र टेण्डर प्रक्रिया अपनाउने गरेको	· खरिद प्रक्रियाबारे जिविस र गाविसका पदाधिकारी, कर्मचारी, राजनीतिक दल, गैसस र निजी सेवादायकहरुमा ज्ञान सीपमा कमी हुनु · खरिद गुरु योजना तयार नुहनु	• खरिद प्रक्रिया बारे गैसस र उपभोक्ता समिति तथा नीजि सेवा प्रदायकका लागि अभिमुखीकरण तलिम । • खरिद गुरु योजना तयार गरी सो आधारमा खरिद कार्य अगाडी वढाउनु पर्ने ।
सम्पति/जिन्सी व्यवस्थापन	जि.वि.स. को नाममा रहेको वा जिम्मामा रहेको जग्गा, जमीन, भवन तथा अन्य अचल सम्पत्तिको विवरण अद्यावधिक हुनेछ ।	• जिन्सि निरिक्षण वार्षिक रुपमा हुने गरेको · चल अचल सम्पत्ति अभिलेख अद्यावधिक राख्ने गरेको · स्थायी संरचना र भौतिक सम्पत्तिको आसिंक रुपमा मर्मत संभार हुने गरेको जिन्सी सफटवेयर संचालनमा रहेको	जिन्सी निरिक्षण र प्रतिवेदन कार्य प्रभावकारी रुपमा नहुनु । · भौतिक सम्पति, सामानको नियमित मर्मत, संभार, लिलाम तथा धुल्याउने कार्य धेरै लामो समय देखि नहुनु	• जिन्सी सफ्टवयर सञ्चालन तालिम र प्रयोगात्मक सिकाई । • घरजग्गा जस्ता अचल सम्पत्तिको मुल्याङ्कन, • अभिलेख र व्यवस्थापनको लागि अधिकार सम्पन्न/संयन्त्र समिति गठन र परिचालन । • भौतिक सम्पत्ति, पूर्वाधार र सामानको मर्मत संभार, लिलाम तथा धुल्याउने
लेखा परिक्षण	गाविसको लेखा परिक्षण समयमा सपन्न हुने र लेखा पेश्की तथा बेरुजुमा कमी आउने ।	गाविसको लेखा परिक्षण चौमासिक रुपमा तथा निक्षेपित कार्यालय र जिविसको नियमित रुपमा हुने गरेको । लक्ष्य बमोजिम असुल फछ्यौट भएता पनि ३५ दिन भित्र नियमीत गर्ने नगरिएको । कूल ले.प. अंकको ५% भन्दा वढि वेरुजु रहेको	ऐन, नियममा भएको व्यवस्था कतिपय अवस्थामा व्यवहारीक नभको, केन्द्रवाट निकासा ढीलो हुने प्रवृत्ति र खर्च गर्नै पर्ने जनदबाब ।	• लेखा परिक्षण सम्बन्धि गाविसका सचिव तथा कर्मचारीहरुलाई तालिम । • आन्तरिक लेखा परिक्षण प्रतिवेदनबारे नियमित समिक्षा । • आन्तरिक तथा अन्तिम लेखा परिक्षण प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने र प्रतिवेदन उपर बोर्डमा छलफल र नियमितका लागि भएका प्रयासहरु सार्वजनिक गर्ने ।

-

गाविस, जिविस तथा अन्य सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको क्षमताको विद्यमान अवस्था र आवश्यकता लेखाजोखाको विवरण जिल्ला विकास
४. सूचना व्यवस्थापन

क्षमता विकासको क्षेत्र	**अपेक्षित क्षमता**	**वर्तमान क्षमता स्थिति**	**क्षमता न्यूनता (कमीकमजोरी, समस्या, सवाल आदि)**	**क्षमता विकासका लागि आवश्यकताहरु**
प्रोफाइल	कर्मचारीमा तथ्याकं विश्लेषण गर्न सक्ने क्षमता । तथ्यांक संकलनकोलागी श्रोत स्थानीय उपभोक्ता समिति र गैससहरु निपूर्ण भएको ।	जनशक्ति पर्याप्त रहेको ।	विषयगत कार्यालयहरु त्था शाखाहरुले समयमै सूचना केन्द्रमा तथ्यांक नपठाउने गरेको ।	• विषयगत कार्यालय र गैससका सूचना तथा तथ्यांक हेर्ने कर्मचारी समय मै सूचना आदान प्रदान गर्न तालिम दिने • DPMAS Software संचालन र प्रतिवेदन प्रणाली स्थापना
भूसूचना प्रणाली	जि.वि.स. तथा सवै विषयगत कार्यालयहरुमा GIS Software जडान भएको र GIS प्रविधि प्रयोग गर्न सक्ने जनशक्ति भएको ।	जि.वि.स.मा GIS Software जडान भएको	GIS संचालनमा रहेको तर नक्सा प्रिन्टको लागि Colour Printer नभएको ।	• जि.वि.स. र सवै विषयगत कार्यालयहरुमा GIS Software जडान । • GIS Software सम्वन्धि तालिम दिनु पर्ने । • रंगीन Printer को व्यवस्था ।
सूचना, अभिलेख तथा प्रकाशन	योजना तर्जुमा,कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मुल्याङ्कनको लागि न्यूनतम सूचना आधार तयार भई सूचना, अभिलेख व्यवस्थित भएको	जिल्लामा सूचना तथा अभिलेख केन्द्र स्थापना र सञ्चालन भएको । सूचना व्यवस्थापन तथा केन्द्र सञ्चालनका लागि कार्यक्रम अधिकृतको व्यवस्था भएको । जिल्ला सूचना केन्द्रमा न्यूनतम विवरणहरु अभिलेख गरिएको । केही शाखामा फाईलिङ्ग प्रणाली व्यवस्थित भएको ।	गाविसमा आवश्यक सूचना, दस्तावेज, प्रगति विवरणको अभिलेख नहुनु · योजना, कार्यक्रम, प्रगति विवरण स्थापना तथा व्यवस्थित नहुनु · गाविसमा सूचना तथा अभिलेख केन्द्रको स्थापना हुन नसक्नु · गाविसमा न्यूनतम सूचना विवरण तथा अभिलेख नहुनु · जिल्ला तथा स्थानीय विकासका गतिविधिहरुको दस्तावेजीकरण र प्रकाशन नियमित नहुनु	• आवधिक योजना, यातायात गुरुयोजना लगायतका आवधिक विकासका योजनाहरु प्रकाशन र विक्री वितरण • स्थानीय तथा राष्ट्रिय स्तरका पत्रपत्रिका तथा विद्युतीय सञ्चार माध्यम हरुको परिचालन ।

पंजिकरण व्यवस्थापन	व्यक्तिगत घटना दर्ता दर्ता, अभिलेख, प्रतिवेदन प्रणाली व्यवस्थित हुने	व्यक्तिगत घटना दर्ता, अभिलेख तथा प्रतिवेदन ढाँचा रहेको । · व्यक्तिगत घटना दर्ता, अभिलेख राख्ने र प्रतिवेदन गर्ने गरिएको · व्यक्तिगत घटना विवरण लाई जिल्लामा संकलन गरी स्था.वि.म. मा पेश गर्ने गरेको	Vital Registration System Software संचालन नहुनु · व्यक्तिगत घटना दर्ता कार्यलाई अभियानको रुपमा सञ्चालन गर्न नसक्नु · गाविस सचिवलै नै स्थानीय पञ्जिकाधिकारीको कार्य गर्नु पर्ने भएको कारण समय दिन नसक्नु	• व्यक्तिगत घटना दर्ता सफ्टवयर • व्यक्तिगत घटना दर्ता बारे वडा तथा गाउँ नागरिक मञ्चमा छलफल । • व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा अभिलेखनबारे गाविस सचिव तथा कर्मचारीलाई तालिम । • अध्ययन र अनुसन्धान । • व्यक्तिगत घटना विवरण कम्प्युटरमा अद्यावधिक राख्ने ।

-

गाविस, जिविस तथा अन्य सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको क्षमताको विद्यमान अवस्था र आवश्यकता लेखाजोखाको विवरण
५. सुशाासन

क्षमता विकासको क्षेत्र	**अपेक्षित क्षमता**	**वर्तमान क्षमता स्थिति**	**क्षमता न्यूनता (कमीकमजोरी, समस्या, सवाल आदि)**	**क्षमता विकासका लागि आवश्यकताहरु**
निर्णय प्रक्रियमा जनसहभागिता	योजना/कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन, अनुगमनमा राजनीतिक दल, गैसस, विषयगत निकायहरु, उ.स. तथा सा.स. साथै नागरिक खास गरी पछाडि पारिएको वर्ग समुदायको सक्रिय सहभागिता हुने	राजनीतिक दल र विषयगत निकायहरुको मात्र सहभागिता हुने	सामाजिक परिचालन नहुनु · राजनैतिक वातावरण तथा स्थायी राजनैतिक संयन्त्रको अभाव · सामाजिक परिचालन कार्य कमी · लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धि ज्ञान, सीपमा कमी	• सामाजिक परिचालन • लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण • बारे अनुशिक्षण • विद्यमान संयन्त्र तथा संरचनाहरुको सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धि स्थिति विष्लेषण • लैङ्गिक तथा समावेशीकरण बजेट अडिट
पारदर्शिता	योजना तर्जुमा, खरिद प्रक्रिया, सेवा प्रवाह तथा निर्णय प्रक्रिया पारदर्शी हुने	औपचारिकताका लागि सिमित मात्रामा सार्वजनिक लेखापरिक्षण गरिनु आदि · योजना तथा कार्यक्रम सार्वजनिक गरिनु	योजना तर्जुमा, खरिद प्रक्रिया, सेवा प्रवाह तथा निर्णय प्रक्रिया पारदर्शी नहुनु · निर्णय तथा योजना,कार्यक्रम र बजेट प्रभावकारी माध्यमद्धारा सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था नुहनु · दोहोरो सञ्चार प्रणाली नहुनु · सूचनाको हकबारे सेवा प्रदायक तथा सेवाग्राही लाई जानकारीको अभाव	• सुशासन सम्बन्धि तालिम • नागरिक निगरानीको लागि स्थानीय निकाय जवाफदेहीता संयन्त्रको व्यवस्था । • सूचनाको हकबारे सेवा प्रदायक तथा सेवाग्राहीलाई सूचना, शिक्षा तथा सञ्चार माध्यम तथा छलफलद्धारा जानकारी ।
गुनासो व्यवस्थापन	• नागरिक बडापत्र प्रकाशन गरी सो अनुसार सेवा प्रवाह Noddle Officer को व्यवस्था, Focal Person को व्यवस्था भई कारवाहीको अभिलेख हुनु पर्ने	नागरिक बडापत्र समयानुकुल अध्यावधिक गरी फ्लास प्रिन्टमा प्रकाशित गरेको । योजना, अनुगमन तथा प्रशासन अधिकृतलाई गुनासो सुन्ने अधिकारी तोकिएको । सबै गुनासोको रेकर्ड व्ययस्थित गर्न नसकिएको ।	मौखिक गुनासो गर्नेले नाम उल्लेख गर्न नचाहेकोले रेकर्ड गर्न कठिन	• लिखित तथा मौखिक गुनासोलाइ छुट्टाछुट्टै रेकर्ड गर्ने • नागरिक बडापत्र प्रकाशन गरी सो अनुसार सेवा प्रवाह भए नभएको समिक्षा गर्ने
सेवा प्रवाह	सेवा प्रभावको लागि आवश्यक न्यूतम भौतिक सुविधा, नीति, प्रणाली तथा कार्यविधि, मानव संसाधन र	नागरिक वडापत्र रहेको र अद्यावधिक गरिएको · स्थानीय तहमा सेवा केन्द्र रहेको	नागरिक वडापत्र उपयोग नभएको · स्थानीय तहमा प्रदान गरिने सेवाका किसिम तथा गुणस्तर र	• स्थानीय तहमा प्रदान गरिने सेवाका किसिम तथा गुणस्तर र प्रवाहमा रहेका समस्या नियमित • छलफल तथा बहश • कृषि विकास सम्बन्धि उपर्युक्त प्रविधि, सामग्री र

-

	ज्ञान सीपमा अभिबृद्धि भई सेवाग्राहीले सहज रुपमा सेवा प्राप्त गर्ने ।		प्रवाहमा रहेका समस्या बारे बहश हुने नगरेको • सेवा केन्द्र व्यवस्थित र सेवामुखी नभएको	• कृषि बजार सूचना प्रणालीको लागि सेवा • केन्द्रमा सूचना प्रविधियुक्त उपकरणहरुको व्यवस्था र सूचना सस्प्रेषण • गाविस तहमा कृषि साथै अन्य प्रविधि, सामग्री, • बजार मुल्यबारे सहज जानकारीका लागि सूचना • प्रविधिका उपकरण सहित सेवा केन्द्र सञ्चालन
सूचना प्रवाह	सूचनामा पछाडि पारिएको वर्गको पँहुच पुगेको हुने	छिटफुट रुपमा सूचना संप्रेषण गर्ने गरिएको	सम्वन्धित निकाय तथा अधिकारीले गंभिरतापूर्वक र चासो नलिएको । • स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास र सुशासनसँग सम्बन्धित सूचना, शिक्षा तथा सञ्चार सामग्रीको कमी	• सूचना, शिक्षा तथा सञ्चार रणनीति तथा सामग्री बारे जानकारी तथा अभिमुखीकरण र प्रचार प्रसार

गाविस, जिविस तथा अन्य सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको क्षमताको विद्यमान अवस्था र आवश्यकता लेखाजोखाको विवरण

६. समन्वय र सहकार्य विकास

क्षमता विकासको क्षेत्र	अपेक्षित क्षमता	वर्तमान क्षमता स्थिति	क्षमता न्यूनता (कमीकमजोरी, समस्या, सवाल आदि)	क्षमता विकासका लागि आवश्यकताहरु
विषयगत निकायहरु संग समन्वय	विषयत निकायसँग स्थानीय निकाय, राजनीतिक दलहरु, गैसस तथा सामुदायिक संस्थाहरुको समन्वय, साझेदारी र सम्बन्ध बृद्धि भई सेवा प्रवाह र विकासमा सुधार हुने	योजना निर्माण चरणमा विषयगत कार्यालयहरु र जि.वि.स. विचमा समन्वय हुने गरेको । जि.वि.स. र विषयगत कार्यालयहरु विच समन्य वैठक हुने गरेको ।	विषयगत नीति, योजना तथा प्राथमिकताबारे राजनीतिक दल स्थानीय निकायका पदाधिकारी तथा कर्मचारी स्पष्ट नहुनु • स्थानीय निकाय र विषयगत कार्यालयहरुको समानान्तर योजना तर्जुमा, अनुगमन प्रक्रिया कायम रहनु • स्थानीय निकायको नेतृत्व र परिचालन क्षमता कमजोर हुनु • विषयगत स्थिति विष्लेषण विवरण तयार हुन नसक्नु	• विषयगत नीति, योजनातथा प्राथमिकताबारे • राजनीतिक दल स्थानीय निकायका पदाधिकारी तथा स्थानीय निकायका कर्मचारी तथा विषयगत निकायका प्रतिनिधि बीच अन्तरक्रिया तथा अभिमुखीकरण । • विषयगत निकायहरुका योजना तथा प्राथमिकता प्राप्त कार्यक्रमहरु (के के गर्ने नीति तथा कार्यनीति (कसरी गर्ने बारे सचिव कर्मचारी तथा गाविसस्तरीय राजनीतिक संयन्त्रका पदाधिकारीलाई जानकारी र अभिमुखीकरण । • राजनीतिक दलकापदाधिकारी र विषयगत निकायका प्रमुख तथा प्रतिनिधिहरु बीच अर्धवबार्षिक रुपमा अन्तरक्रिया । • गाविस सचिव र विषयगत निकाय बीच अर्ध बार्षिक अन्तरक्रिया । • विषयगत निकायका लागि अत्यावश्यक भौतिक आर्थिक

-

				तथा सहयोग । ● सर्वपक्षिय जिल्ला विकास अनुगमन संयन्त्र निर्माण, । ● नतिजामुलक अनुगमन प्रणाली समन्धि तालिम, । अनुगमन योजना तयारी, प्रतिवेदन ढाँचा तथा अनुगमनको प्रतिवेदन उपर छलफल तथा निर्णय । ● जिल्ला पार्श्वचित्र तथा अन्य सूचना विवरणको आधारमा जिल्लाको विषयगत स्थिति विष्लेषण प्रतिवेदन तयारी ।
विभिन्न कार्यक्रम/परियोजनाहरु	जिविस र विषयगत निकायसँग समन्वय गरी विषयगत योजनाहरु कार्यान्वयन हुने गरेको · जिविसले सहभागि तात्मक योजना तर्जुमा प्रक्रिया मार्फत एकिकृत योजना तर्जुमा र श्रोत परिचालनको लागि पहल गरेको	विभिन्न दातृ संस्था तथा गैसस मार्फत सञ्चालित परियोजनाहरुलाई विषय गत योजना भित्र समावेश गरी योजना तर्जुमा, कार्यान्वय तथा अनुगमन प्रणाली विकास तथा व्यवस्थित हुने विषयगत परियोजनाहरु संचालन गर्न जिल्लामा स्पष्ट नीति तथा कार्यान्वयन विधि हुने	विभिन्न दातृ संस्था तथा गैसस मार्फत सञ्चालित परियोजनाहरुलाई विषयगत योजना भित्र समावेश गरी योजना तर्जुमा, कार्यान्वय तथा अनुगमन प्रणाली विकास तथा व्यवस्थित नहुनु · विषयगत परियोजनाहरु संचालन गर्न जिल्लामा स्पष्ट नीति तथा कार्यान्वयन ढाँचा नहुनु	● विभिन्न परियोजनाहरु र अन्य दातृ निकायहरुबाट ● सहयोग गरिने योजनाहरु सम्बन्धित विषयगत ● योजनाभित्र समावेश गर्नका लागि ढाँचा तयारी छलफल । ● विभिन्न परियोजनाबाट आएका परिवर्तनहरुलाई ● विषयगत निकायहरुको प्रतिवेदनमा समावेश गर्ने ● ढाँचा र विधि तर्जुमा । ● विषयगत परियोजनाहरु संचालन गर्न जिल्लामा ● स्पष्ट नीति तथा कार्यान्वयन ढाँचा तर्जुमा ।
सामूदायिक संस्था, गैर सरकारी संस्था र नागरिक समाज	जिल्लामा संचालित गैसस, उपभोक्ता समिति तथा सामूदायिक संस्थाहरु स्थानीय निकायको समन्वयमा संचालित भई स्थानीय निकायको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयनमा समन्वय स्थापित भएको ।	गैसस डेस्क स्थापना भएको तर नियमित बैठक वस्ने नगरिएको, वार्षिक योजनामा विनियोजन भए बमोजिम गैसस मार्फत योजना संचालन गर्ने गरिएको । योजना तर्जुमा प्रक्रियामा स्थानीय उपभोक्ता समिति र सामुदायिक संस्थाहरुको	स्थानीय स्तरका योजनाकावारेमा उपभोक्ता समिति, स्थानीय गैससहरुलाई पूर्ण जानकारी नहुनु । योजना कार्यान्वनमा मात्र उपभोक्ता परिचालन गर्ने व्यवस्था · उपभोक्ता परिचालनको सरल कार्यविधि नहुनु · सहभागितात्मक र समावेशी निर्णय प्रक्रिया सम्बन्धि सरल	● सेवा केन्द्र, गाविस र गैसस सामुदायिक संस्था बीच अन्तरक्रिया र समन्वय बैठक । ● गाविसको निर्णय प्रक्रियामा उ.स., सा.स. तथा गैसस र नीजि क्षेत्रको सहभागिताको लागि गाउँ नागरिक मच्चको व्यवस्था । ● उपभोक्ता समिति तथा सामुदायिक संस्था तथा ● गैसस परिचालन सरल कार्यविधि तर्जुमा । ● गाविसस्तरमा पछाडि परेका वर्ग तथा समदायका ● सामुदायिक संस्था तथा गैससको लागि निर्णय प्रक्रिया बारे अभिमुखीकरण ।

-

		सहभागीता नभएको ।	कार्यविधि नहुनु	
निजी क्षेत्र	निजी क्षेत्रसंगको साझेदारीमा सार्वजनिक सेवासंग सम्वन्धित आयोजना संचालनमा रहेको ।	नेपाल सरकारको सार्वजनिक नीजि साझेदारी नीति र कार्यक्रम बारे जानकारी रहेको निजी क्षेत्रको परिचालनको राम्रो तथा प्रशस्त संभावना रहेको	स्थानीय सरकारको सार्वजनिक नीजि साझेदारी नीति तथा निर्देशिका तर्जुमा नहुनु र यस संबन्धि प्रक्रिया र संभाव्यताबारे जानकारी तथा अध्ययन नहुनु	● सार्वजनिक निजी साझेदारी नीति तथा निर्देशिका ● तर्जुमा । ● सार्वजनिक निजी साझेदारी नीति, निर्देशिका तथा ● अवधारणा र संभावना बारे अभिमुखीकरण । ● सेवा प्रदायकहरुको नक्शाङ्कन तथा सूची तयार गर्ने । ● नीजि क्षेत्रको सहभागिता तथा सार्वजनिक नीजि ● साझेदारीका क्षेत्रहरुको संभाव्यता अध्ययन र छलफल ।
माथिल्लो निकायहरु (मन्त्रालय, रायोआ, विभाग)	केन्द्रीय तथा वाह्य निकायहरुसँग सम्वन्ध बृद्धि भई र श्रोत परिचालन बृद्धि हुने	औपचारिकता पुरा गर्न सम्पर्क र प्रगति विवरण पेश गरिनु · छिटपुट रुपमा सम्पर्क कायम गर्नु	· नियमित सञ्चारको कमी · सम्पर्क तथा सम्बन्ध विकासमा सूचना प्रविधिको उपयोग न्यून हुनु · केन्द्रिय तथा बाह्य निकायहरु बीच अन्तरक्रिया र समीक्षा नहुनु · स्थानीय नेतृत्व कमजोर हुनु	● नियमित विद्युतीय सञ्चार ● वेवसाइट निर्माण, अद्यावधिक र सञ्चालन ● समीक्षा तथा अन्तरक्रिया बैठक ● नियमित पृष्ठपोषण
अन्तर स्थानीय निकायहरु	जिल्ला, इलाका र गाविस स्तरीय समन्वय समितिको गठन भई नियमित सम्पर्क, छलफल र सम्बन्ध कायम भएको	राजनीतिक दलहरु र विषयगत कार्यलयसँग मात्र समन्वय र संबन्ध कायम गर्ने गरिएको	स्थानीय निकायहरु (जिविस, गाविस र नगरपालिका) बीच समन्वय र सहकार्यका संयन्त्र र अन्तरक्रिया अभाव हुनु · राजनीतिक दलहरुबीच अन्तर स्थानीय निकाय समन्वय	● जिविस, गाविस, नगरपालीका विच अन्तर स्थानीय निकाय समन्वय संयन्त्र गठन र परिचालन स्थानीय निकायहरुबीच योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनका लागि नियमित छलफल । ● गैससहरु र गाविस बीच योजना व्यवस्थापनबारे ● छलफल ।

-

			र सहकार्यका लागि संयन्त्र र अन्तरक्रिया नुहुनु	• समन्वय, साझेदारी र सहकार्यका लागि संयन्त्र, कार्य प्रक्रिया र ढाँचा निर्माण र अभिमुखीकरण । • जिल्ला, इलाका र गाविसस्तरमा चौमासिक रुपमा स्थानीय निकाय र सरोकारवालाहरु बीच तीनै तह अन्तरक्रियाको आयोजना ।

-

अनुसूची ४: क्षमता विकास योजनासँग सम्बन्धित सन्दर्भ सामग्रीहरु

- LSGA/Regulation/By- laws
- LGCDP Project Document
- MLD/LGCDP CD Strategies- DMI and CDS Mission Report
- Municipal MCPM Manual
- Municipal CD Manual
- Municipal Profiles/Sectoral Situation Analysis Reports
- IAP/Municipal Periodic Plan
- Annual Plan Documents
- Annual Progress/Review Reports
- Guidelines/directives prepared by municipalities
- Previous CD Plans if available
- OD Reports if available